

Nota van Zienswijzen van de omgevingsvisie Bernheze 2040

In dit overzicht staan de binnengekomen zienswijzen overzichtelijk geordend en voorzien van een reactie van de gemeente. Daar waar dat leidt tot een aanpassing van de tekst staat het besluit met tekstvoorstel in de kolom 'reactie gemeente Bernheze' opgenomen.

	Samenvatting zienswijzen	Partij	Reactie gemeente Bernheze
1a.	In de ontwerpvisie is opgenomen dat de locatie De Bleken wordt gereserveerd voor het plaatsen van een aantal windturbines. Dit is strijdig met het amendement dat 27 januari 2022 door de gemeenteraad is aangenomen. In dit amendement is vastgesteld dat er geen zoekgebieden voor windturbines zouden worden vastgesteld voordat de nieuwe landelijke normen voor plaatsing van windturbines bekend zouden zijn en niet voordat er een lokaal beleid voor de opwek van windenergie zou zijn vastgelegd door de gemeenteraad zoals dat ook voor zonne-energie bestaat.	<ul style="list-style-type: none"> • Kracht van stilte • J. v. B. • H. v. B. • F v. B. • C. v. B. • Ch. v. B. • R. V. en D. V. • N. v. H. • J. vd. B. • A. V. • R. V. • W. vd. E. • R. K. • R. vd. H. • M. vd. B. • T. vd. L. • D. vd H. • T. vd.H. 	<p>Het college zal in lijn met het amendement van de gemeenteraad van 27 januari 2022 de Omgevingsvisie wijzigen. De wijziging betreft het verwijderen van het zoekgebied De Bleken en het niet uitsluiten van windenergie na 2030 in heel Bernheze. De volgende overwegingen en nuances zijn hierbij van toepassing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Momenteel is alleen de opwekopgave van hernieuwbare energie tot 2030 bekend (RES 1.0). Gemeente Bernheze gaat deze opwekopgave invullen door middel van zonne-energie op daken en op land; • De opwekopgave van hernieuwbare energie na 2030 is momenteel nog niet bekend. Gemeente Bernheze kan op dit moment niet uitsluiten dat windenergie nodig is om energieneutraal te worden; • Gemeente Bernheze heeft nog geen beleid voor windenergie vastgesteld. Pas op het moment dat de opwekopgave van hernieuwbare energie na 2030 bekend is en windenergie voor de invulling daarvan nodig is, zal de gemeente Bernheze beleid voor windenergie gaan opstellen; • Gemeente Bernheze is voor de plaatsing van windturbines op land gebonden aan landelijke regelgeving. De concept-landelijke milieunormen zijn recent gepubliceerd en ter inzage gelegd. • Gemeente Bernheze wordt voor de plaatsing van windturbines op land beperkt door de defensieradarcontouren. <p>Besluit om de kaart en tekst aan te passen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het zoekgebied windmolens op de kaart en de legenda op pagina 100 vervalt (zie bijlage 1 voor de nieuwe kaart en legenda)

			<p>2. Pag 99 vervalt onder punt 9 de tekst ook inzetten op windmolens aan de westgrens van de gemeente. In plaats daarvan windmolens na 2030 niet uitsluiten.</p> <p>3. De tekst op pagina 109 passen we als volgt aan: Schrappen van de tekst "We reserveren de noord-westrans van Bernheze w.o. de locatie De Bleeken voor het plaatsen van een aantal windturbines, indien op middellange termijn blijkt dat zonne-energie niet voldoende hernieuwbare energie oplevert." Nieuwe tekst Indien blijkt dat zonne-energie bij een nieuwe RES-opgave niet voldoende hernieuwbare energie oplevert na 2030 sluiten we windturbines op geen enkele plek in Bernheze uit. We hebben in dat geval het voornemen om een gemeentelijk beleidskader windenergie in 2028 op te stellen. Daarbij hanteren we de dan geldende beperkingen en normen van het rijk en de provincie. In het beleidskader zullen dan de zoekgebieden worden bepaald.</p> <p>4. De tekst op pag 43 schrappen wind- of (twee maal)</p>
1b.	In de ontwerpvisie is opgenomen dat de aanwonenden en agrariërs een aandeel krijgen in de opbrengsten van de windturbines. Met het opnemen van enkel deze nevenvoorwaarden handelt de ontwerpvisie in strijd met onder 1a. genoemd amendement waarin is bepaald dat bij toekomstige windenergieprojecten gestreefd dient te worden naar een lokale financiële participatienorm van 100% met een ondergrens van 50%.	Kracht van stilte	<p>Het college zal in lijn met het amendement van 27 januari 2022, waar de reclamanten naar verwijzen, de omgevingsvisie aanpassen.</p> <p>Besluit De zinsnede op pag 109 wijzigen we als volgt: Bewoners betrekken we op gepaste manieren bij keuzes en profiteren financieel mee van de opbrengsten. Voor windenergieprojecten streven naar een lokale financiële participatienorm van 100% met een ondergrens van 50%.</p>
2a.	Allereerst willen wij u complimenteren met het resultaat. Het is een mooi vormgegeven, goed leesbaar en overzichtelijk document. Het kaartmateriaal is aantrekkelijk vormgegeven en ook de foto's maken van de visie een prachtig document. Het document heeft een uitnodigend	Provincie Noord Brabant	Dank

	karakter. We zien veel aandacht en ambities voor natuur, gezondheid, cultuurhistorie, water en bodem.		
2b.	De provincie voelt zich betrokken bij de gemeente en wil de goede samenwerking graag bestendigen. De provincie beschouwt zich echter niet als co-auteur en eigenaar van de visie en heeft hierin geen commitment of inspanningsverplichting. De provincie verzoekt de visie hierop aan te passen.	Provincie Noord Brabant	<p>Het college is blij dat de provincie zich betrokken voelt en de huidige samenwerking als positief bestempeld. We herkennen hiernaast ook dat de provincie ten aanzien van de visie voor zichzelf een andere rol ziet als mede-overheid dan de gemeente Bernheze. Derhalve hebben we de teksten in de omgevingsvisie ten aanzien van de samenwerking aangepast voor de andere overheidspartners. Deze wijzigingen zijn opgesomd in bijlage 2.</p> <p>Tijdens het festival van de toekomst zullen we op passende wijze de samenwerking met alle overheids- en lokale partners bestendigen.</p> <p>Besluit: Aanpassen van de teksten ten aanzien van de samenwerking conform bijlage 2.</p>
2c.	De provincie adviseert om in de visie meer aandacht te besteden aan de cultuurhistorie en ontwikkelrichting in de tijd. Het verleden en de daarmee samenhangende landschappelijke analyse is de basis van het 'nu' en de ontwikkelrichting in de toekomst. De provincie adviseert om de visie te starten met deze analyse, in plaats van een toelichting in hoofdstuk 5.	Provincie Noord Brabant	<p>Het is een bewuste keuze geweest om niet chronologisch de visie op te bouwen, maar een back-casting opbouw in het rapport toe te passen. Eerst wat willen we voor de toekomst en vervolgens beschrijven waar we vandaan komen.</p> <p>De analyse van de herkomst, in hoofdstuk 5, bevat naar onze mening voldoende basis voor de waarden van de historie van Bernheze en heeft vanzelfsprekend meegewogen in het besluit van de visie.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
2d.	Ten aanzien van de afstemming met de buurgemeenten stelt de provincie voor hier nog een verdiepingsslag in te maken in aansluiting op het ruimtelijk voorstel Brabant en het ruimtelijk voorstel Noordoost-Brabant. De regionale positionering van Bernheze komt minder goed tot zijn recht in de visie, met name wat betreft de positie in relatie tot grotere stedelijke kernen zoals	Provincie Noord Brabant	<p>Bernheze is een groene plattelandsgemeente en dat staat volop beschreven in de visie. We delen de mening van de provincie niet dat dit niet voldoende is uitgewerkt in dit strategische document.</p> <p>In paragraaf 4.4 duiden we de samenhang met omliggende gemeenten en andere overheden.</p> <p>In paragraaf 5.1.2 duiden we de verbinding met omliggende steden.</p> <p>In een programma mobiliteit & infrastructuur werken we in 2024 en 2025 de doelstellingen op pagina 68 verder uit.</p>

	<p>Oss, Den Bosch, Uden en Veghel. Ook het groene karakter van de gemeente en de aanwezige natuurgebieden, waaronder de Maashorst, regionale mobiliteit en de infrastructuur en ontsluitingsroutes, verdienen meer aandacht.</p>		<p>Voor de regiokaart hebben we van de buurgemeenten aanvullingen en aanpassingen gekregen.</p> <p>Besluit: De regiokaart en de tekst passen we aan op basis van de input van buurgemeenten. Zie hiervoor bijlage 1 met de aangepaste regiokaart en legenda</p> <p>De inleidende zin na ..... bestaande beleidsdocumenten. De kaart is slechts indicatief en informatief en er kunnen geen rechten aan ontleend worden. Met deze kaart geven we inzicht in de omgevingscontext van Bernheze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2^e bullet aanvullen met de tekst ..... gelegen ten westen van de gemeente Bernheze wordt getypeerd als kleinschalig zandlandschap. Een oorspronkelijk kleinschalig landschap afgewisseld door bos- en heidegebieden, houtwallen en agrarische percelen. Het is nu een landschap met een mix aan functies (landbouw/wonen/recreatie). In dit gebied houden we gronden beschikbaar voor grondgebonden landbouw passend binnen het bodem en watersysteem We stimuleren de omschakeling naar extensieve, natuur- en landschapsinclusieve landbouw (duurzame teelten, zoals vlas/hennep) in combinatie met natuur- en wateropgaven. Ruimte voor waterberging door in te zetten op het opnemen van water in de bodem. Voor wat betreft energie-opwek wordt ruimte voor zon geboden, mits landschappelijk ingepast. Percelen met agrarische bedrijfsgebouwen die vrijkomen, kunnen ruimte bieden aan recreatie, wonen of zorg. Ook dienen deze ontwikkelingen bij te dragen aan het versterken van het landschap, zoals het terugbrengen van houtwallen en bosgebied, en het vergroten van de beleefbaarheid en bereikbaarheid van het gebied. Dit lijkt en is tegenstrijdig met de manier waarop Bernheze het dekzandlandschap typeert, namelijk als grootschalig landbouwgebied. De agrarische bedrijven op het grondgebied van
--	--	--	--

			<p>Bernheze zijn qua maat en schaal groter. Voor Bernheze is dit het gebied waar de agrariërs de ruimte wordt geboden. Het huidige verschil in type/omvang van bedrijven en de verwachte transitie in de landbouw maakt dat onderscheid wordt gemaakt in ontwikkelruimte. Beide gemeente onderschrijven het belang van het benutten van de zogenaamde sponswerking van de zandgronden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6^e bullet, in z'n geheel vervangen De gemeente 's-Hertogenbosch ziet ruimte om het onderscheid in de landschappelijke onderlegger te versterken en het netwerk van paden, ecologische verbindingen en watergangen te verbinden met het landschap. Zo wordt de Grote Wetering gezien als een belangrijke landschappelijk drager met mogelijkheden voor het versterken van de beleving door recreatieve routes (wandelen/fietsen/varen), zowel richting de stad als richting gemeente Bernheze (Nistelrode). Ook zijn er kansen voor het aantakken van routes in noord-zuidrichting. Het netwerk houdt niet op bij de stadsrand. Het netwerk loopt daar door en sluit aan op de belangrijke landschappelijke aders en andere structuren. Dit versterkt de wisselwerking en mogelijkheid om woon-werk en recreatieve routes op elkaar aan te sluiten tot een hecht netwerk dat de doorwaadbaarheid van het landschap vergroot. • 7^e bullet, ... plannen voor herstel Wambergse beek in de gemeente 's-Hertogenbosch vervangen door gemeente Sint-Michielsgestel
2e.	De visie op de ontwikkeling van het dekzandgebied is volgens de provincie onduidelijk. Onduidelijk is hoe Bernheze de focus op productie voor de lokale en regionale gemeenschap beschouwt in relatie tot de zone van intensieve grootschalige voedsel-en grondstofproductie binnen de gemeente. Het komt niet goed naar voren of Bernheze de stelregels uit de provinciale omgevingsvisie volgt: "Steeds schoner, gezonder en veiliger", daarnaast "Voorkomen van afwentelen naar plaats, tijd of	Provincie Noord Brabant	<p>In het dekzandgebied verwachten we dat de kwaliteit leefomgeving de komende 20 jaar aanmerkelijk zal verbeteren ook doordat de landelijke regelgeving dat vereist. Agrarische ondernemers in Bernheze zijn innovatief en zullen zich hierop aanpassen en gebruik maken van de meest effectieve staltechnieken. Het wordt dus steeds schoner, gezonder en veiliger.</p> <p>Besluit: Aanvullen van de tekst op pag 102 tweede bullet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De focus ligt daarbij op duurzame concepten die goed zijn voor de omgeving. Het wordt dus ook in het dekzandgebied steeds

<p>andere functies". Op de overzichtskaart staat 'minder strenge milieunormen' en in de tekst staat dat er meer mogelijk is 'binnen de wettelijke milieunormen'. Dit lijkt in tegenstelling met de omgevingswet en de provinciale visie waarbij een handhaving/bescherming en verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving voorop staat. Midden in dit gebied bevindt zich de kern Loosbroek en de drinkwaterwinning met beschermingszones: een waterwingebied en boringsvrije zone (géén grondwaterbeschermingsgebied). We zien geen belemmeringszone bij deze gebieden. Onduidelijk voor de provincie is hoe Bernheze om wil gaan met teelt ondersteunende voorzieningen, kassen en andere bedrijvigheid in het buitengebied al dan niet voor 'intensieve grootschalige (voedsel)productie'. De provincie stelt voor hiervoor een verdiepingsslag te maken en de waarden voor dit gebied vast te stellen en te vertalen in kaders, bijvoorbeeld in expliciete doelvoorschriften. Dit kan bijvoorbeeld voor (bodem)biodiversiteit, gewasbeschermingsmiddelen, grondwaterstanden, geluid, luchtkwaliteit (fijnstof, stikstofdioxide), verkeersbewegingen, watergebruik enz. Dit kunnen ook landschappelijke waarden zijn. De provincie is zeer terughoudend met 'een flexibel bouwblok' ofwel het vergroten van bouwblokken, versterking en ingrijpende landschapsveranderingen die niet ten goede komen aan de omgevingskwaliteit. Dit geldt niet alleen voor de primaire landbouwfuncties, maar ook voor nevenfuncties zoals recreatieve voorzieningen. De provincie verzoekt Bernheze de visie op het dekzandgebied te verduidelijken.</p>		<p>schoner, gezonder en veiliger. We voorkomen daarbij dat we gaan afwentelen naar plaats, tijd of andere functies.</p> <p>Het is een bewuste keuze van de gemeente geweest om innovatieve landbouw op twee manieren uit te werken in de visie. Innovatie naar extensiveren in het Beekdallandschap en het Peelhorstlandschap en de Groene Gezonde Cirkels rondom de kernen enerzijds, innovatie in het Dekzandlandschap naar kennisintensieve en grootschalige voedselproductie anderzijds. Beide vormen van landbouw zullen naast elkaar blijven bestaan, binnen de geldende milieunormen.</p> <p>Het is aan de agrarische ondernemer om te bepalen hoe ze de milieuruimte benutten bij het besluit om te investeren.</p> <p>De voorschriften t.a.v. drinkwater en andere vigerende landelijke milieuvoorschriften blijven onverkort gehandhaafd en zijn in de omgevingsvisie genoemd.</p> <p>We zijn blij dat de provincie de optie van een groter bouwblok niet meer bij voorbaat uitsluit. Wij zijn namelijk van mening dat een groter bouwblok in sommige gevallen ook kan bijdragen aan een integrale verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving in Bernheze. Daarnaast draagt een bouwblok met meer ruimte tussen de stallen ook bij aan de brandveiligheid.</p> <p>In het programma transitie landbouw en een programma duurzaamheid waar de gemeente de komende tijd aan werkt zal de door de provincie gewenste verdiepingsslag verder worden uitgewerkt en vertaald naar meer concrete doelen en maatregelen, voor zover dit overigens tot de bevoegdheden van de gemeente hoort. De provincie overvraagt op sommige punten de gemeente. Bijvoorbeeld t.a.v. gewasbeschermingsmiddelen op landbouwbedrijven heeft de gemeente geen bevoegdheden. We geven wel het goede voorbeeld door op de eigen gronden geen chemische middelen te gebruiken en stellen eisen bij het verpachten van gemeentegronden. T.a.v. luchtkwaliteit volgen we de landelijke voorschriften en het afgesproken Schone Lucht Akkoord.</p> <p>De wens van de provincie naar meer verdieping en verder uitgewerkte kaders voor het dekzandgebied, vinden wij niet passen in een strategisch document als de omgevingsvisie en past meer in een programma. Wij</p>
---	--	--

			<p>vragen de provincie ook de andere thema's hierop na te slaan in de omgevingsvisie, omdat ook daar de omgevingswaarden voor het dekzandgebied zijn beschreven, bijvoorbeeld voor luchtkwaliteit, biodiversiteit en landschap.</p> <p>Ten aanzien van de teeltondersteunende voorzieningen stellen wij voor een tekst toe te voegen aan de omgevingsvisie.</p> <p>Besluit: Tekst toevoegen aan het thema landbouw en economie, pag 105, onder het kopje 'we houden rekening met andere functie en beperken overlast' als derde bullet.</p> <p>Veranderingen in het dekzandgebied die bijdragen aan de voedselproductie, zoals teeltondersteunende voorzieningen benaderen we met de "ja-mits" benadering. Dat is mogelijk, mits de kwaliteit van de leefomgeving netto verbetert. Je kunt dan denken aan luchtkwalitieve, landschappelijke, klimaatdapatieve en biodiverse verbeteringen van het initiatief. Bij de andere thema's staat beschreven welke omgevingswaarden in het dekzandgebied nog meer kunnen toenemen. In de andere gebieden hanteren we het principe van "nee, tenzij" bijvoorbeeld bij teeltondersteunende voorzieningen en andere veranderingen die de kwaliteit van de leefomgeving onder druk zet.</p>
2f.	<p>Welke vorm van landgebruik en landbouw geschikt is op welke plek is naast 'water en bodem sturend' ook een breder (ook landschappelijk) vraagstuk. Onduidelijk is volgens de provincie waarom in de visie is opgenomen dat een productiebos past in het Peelhorstgebied en het beekdallandschap. De provincie adviseert om de gewenste ontwikkelingen nader uit te werken met een landschapsanalyse en ontwikkelrichting in de tijd.</p>	Provincie Noord Brabant	<p>Voor de bestaande bossen stelt de omgevingsvisie dat we bestaande productiebossen willen omvormen naar gemengde natuurlijke bossen. Nieuwe gemengde productiebossen zijn nodig om de behoefte aan hout voor o.m. biobased bouwen en de toenemende druk op natuurgebieden te kunnen afleiden. Deze zijn overigens in alle gebieden mogelijk, bijvoorbeeld als het verdienmodel voor de boeren klopt, w.o. het dekzandlandschap. De omgevingsvisie geeft in grote lijnen aan waar we dit willen, maar de definitieve keuze zal gemaakt worden in gebiedsgerichte uitwerkingen in programma's, zodra daarvoor financiën van derden beschikbaar komen. Dan zal vanzelfsprekend de wenselijkheid mede beoordeeld worden op basis de door de provincie genoemde criteria.</p> <p>Besluit: Geen aanpassingen</p>

2g.	<p>Juist in een landelijke gemeente zoals Bernheze is de leefbaarheid van de kernen een uitdaging. De provincie pleit ervoor om éérs en juist tempo te maken met verbetering van voorzieningen en wonen in de kernen. Ook vanuit oogpunt van mobiliteit en de vergrijzing. Uitbreiding in de kernranden is minder wenselijk. De groene buffers en geplande beschermingszones rond de kernen zijn volgens de provincie meer waardevol. De provincie is terughoudend met kleinschalige woonlocaties in het buitengebied. De provincie adviseert om de ontwikkelingen nader uit te werken met water- en bodem sturend als leidend principe, een landschapsanalyse en ontwikkelrichting in de tijd en omgevingskwaliteit.</p>	Provincie Noord Brabant	<p>Bernheze sluit zich aan bij de provincie om eerst binnen de kernen te bouwen. Maar wanneer het tempo, vaak veroorzaakt door complexe eigendomssituaties, van bouwen daardoor vertraagt, vraagt dit om onorthodoxe maatregelen. Alleen dan kunnen we samen de wooncrisis aanpakken. Dan zijn er in de kernrandzones voldoende mogelijkheden om te bouwen en tegelijkertijd daarmee de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Vanzelfsprekend hanteren we de in de visie op pag. 84 gestelde principe van 'water en bodem sturend'.</p> <p>In sommige situaties kunnen we bijvoorbeeld het uitplaatsen van intensieve veehouderij uit de kernrandzone versnellen, wanneer we woningbouw mogelijk maken op de voormalige agrarische bedrijfslocatie.</p> <p>We vragen de provincie hierin flexibel mee te denken aan integrale oplossingen die de leefomgeving te goede komen.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
2h.	<p>De provincie adviseert om de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie nader uit te werken in relatie tot de buurgemeenten en de ruimtelijke kwaliteit. Gezien de actualiteiten is het onduidelijk of de genoemde ambities realistisch zijn.</p>	Provincie Noord Brabant	<p>Dank voor uw advies. De verwachting is dat we in 2028 een beleidskader windenergie gaan uitwerken indien de nieuwe RES opgave na 2030 onvoldoende gehaald kan worden met zonne-energie. Vanzelfsprekend doen we dit in samenhang met andere overheden en met oog voor de ruimtelijke kwaliteit.</p> <p>Voor zonneparken hanteert de gemeente de voor u wel bekende zonneladder. Deze blijft voor de gemeente onverkort gehandhaafd, totdat regelgeving van andere overheden tot een herziening leidt. Met zonneparken in het Peelhorstlandschap en het Beekdallandschap gaan we terughoudend om, zoals in de omgevingsvisie staat beschreven.</p> <p>De specifieke zoekgebieden voor windmolens vervallen op de kaart.</p> <p>Besluit: De tekst m.b.t. windmolens wordt aangepast, zoals beschreven bij 1a De tekst m.b.t. zonneparken blijft ongewijzigd m.u.v. een aanvulling met voorbeelden van zonneparken in combinatie met andere functies (zie 18e)</p>
3.	<p>De omwonenden Plattedel verzoeken in de omgevingsvisie de aanleg van grote zonneparken in</p>	Omwonenden Plattedel, Nistelrode	<p>In het dekzandgebied (ten westen van de Peelrandbreukzone) wil de gemeente agrarische ondernemers en andere initiatiefnemers ruimte bieden om energie op te wekken, voor zover de opgave hernieuwbare</p>

	<p>het Dekzandgebied onmogelijk te maken. Hiervoor hebben zij de volgende redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het open karakter van het gebied wordt met de aanleg van zonneparken geweld aangedaan • Het directe uitzicht voor de omwonenden gaat achteruit door de hoogte van de zonneparkinstallaties, glinstering etc. • In dit gebied wordt ervan uitgegaan dat extensivering van de landbouw zal plaatsvinden waardoor meer cultuurgrond nodig zal zijn. U onttrekt in uw plannen al 500 ha. Cultuurgrond voor de aanleg van een verbindingzone natuur tussen Vorstenbosch en Dinther. Nog meer druk op beschikbare cultuurgrond lijkt dan ook niet wenselijk. • De lage energiedichtheid: onderzoek heeft aangetoond dat zonneparken een zeer lage opbrengst per m2 hebben. <p>De omwonenden Plattedel zien andere mogelijkheden om de doelstellingen te halen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik gronden die geen waarde toevoegen (randen langs snelwegen, ruimte bij op- en afritten, etc); • Pas bouwbesluit aan voor plaatsing op stallen en fabriekshallen; • Gebruik daken voor sedumbedekking; • Sluit overeenkomsten met woningcorporaties voor isolatiemaatregelen en zonnepanelen. 		<p>energie in de RES dit nodig maakt. Daarvoor is de opgave van hernieuwbare energie te groot. Bij voorkeur natuurlijk op daken van gebouwen, op een voormalig agrarische bedrijfslocatie en gecombineerd met andere functies, zodat de druk op de ruimte niet te groot wordt. Maar ook zonneparken op landbouwgrond wil de gemeente mogelijk blijven maken, indien de andere opties onvoldoende bijdragen aan de opwekopgave uit de RES.</p> <p>Op en nabij de Peelrandbreuk en in het Peelhorstlandschap, ook onderdeel van Plattedel, vindt de gemeente zonneparken niet passend. Met de omgevingsvisie beoordeelt de gemeente de wenselijkheid van zonneparken. Dit doet de gemeente op grond van de andere doelstellingen die in de omgevingsvisie zijn beschreven voor het gebied.</p> <p>Indien een initiatiefnemer een zonnepark wil aanleggen zullen we de door de respondenten genoemde afwegingscriteria betrekken bij het besluit.</p> <p>De door respondenten genoemde alternatieven zijn voor de gemeente zeker in beeld. De gronden langs snelwegen en bij op- en afritten voegen overigens wel waarde toe. Zij zijn o.m. onderdeel van de groen-blauwe dooradering in Nederland. Deze dragen bij aan doelstellingen van biodiversiteit en klimaatadaptatie.</p> <p>Het bouwbesluit is de bevoegdheid van de rijksoverheid. Met woningcorporaties zijn we in gesprek over het verduurzamen van hun woningvoorraad.</p> <p>In diverse programma's werken we dit verder uit, waarbij we respondenten graag betrekken.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
4.a	<p>De zienswijze stelt dat, tegen de landelijke trend in, het aantal varkens en kippen in de gemeente Bernheze tussen 2000 en 2022 is toegenomen. Onderzoek toont volgens deze zienswijze aan de gemeente Bernheze aan de slag moet met het verminderen van de dierdichtheid en dat alleen inzetten op technologische ontwikkeling niet</p>	C. en M. v. W.	<p>De gemeente Bernheze zal geen actief beleid voeren om de rechten van zittende agrariërs te ontnemen. Het belang van voedselproductie en de wijze waarop ze dat doen, zoals de voedselveiligheid, is daarvoor te groot. We volgen landelijke en provinciale regelgeving t.a.v. de hoeveelheid dieren.</p> <p>Daarnaast is de verwachting dat de transitie van de landbouw de komende jaren zal uitwerken in een sterk veranderend bedrijfsmodel. Het programma transitie landbouw van de gemeente zal een nadere invulling</p>

	<p>toereikend zal zijn. In de visie zouden de volgende dingen moeten worden opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen nieuwvestiging van varkens en kippen bedrijven in Bernheze; • Afbouw van het aantal varkens en kippen in Bernheze; • Bedrijven kunnen groei realiseren buiten Bernheze door opkoop van stallen en stalderingsrechten; • Stalderingsrechten kunnen niet meer in Bernheze geëffectueerd worden; • Opkoopregelingen voor stoppers; • Handhaving van vergunningen. 		<p>geven aan deze verandering en de rol die de gemeente hierin kan vervullen.</p> <p>Tegelijkertijd zetten we wel in op het verplaatsen van bedrijven, daar waar overlast of gezondheidsrisico's aan de orde zijn. Dat doen we door het proces van verplaatsen te faciliteren en te stimuleren. De ondernemers in Bernheze willen we graag hier houden. We vinden het dekzandlandschap geschikt, om ruimte te geven aan innovatieve agrariërs, op locaties waar agrariërs eerder zijn gestopt. Echter in de omgevingsvisie hebben we niet duidelijk beschreven dat we voor de te verplaatsen agrariërs gebruik maken van de vrijgekomen agrarische bouwblokken. En er dus geen nieuwe agrarische bedrijfslocaties toegevoegd worden.</p> <p>Besluit: tekst aanvullen op pag 11 en 102 We hebben de gronden in het middengebied hard nodig, omdat we onze eigen boeren de mogelijkheid willen geven te kunnen verplaatsen naar vrijgekomen bouwblokken en aldaar te laten groeien in dit dekzandgebied. Er komen dus niet meer agrarische bedrijfslocaties in het dekzandgebied bij.</p> <p>Besluit: tekst aanvullen op pag 103 Daar bieden we hen op een vrijgekomen bouwblok van een agrarisch bedrijf een flexibel bouwblok.</p>
4.b	<p>In de ontwerpvisie wordt een aantal aanbevelingen gedaan voor het versterken/verfraaien van de natuur in het Dekzandgebied. In de zienswijze worden de volgende ideeën gegeven die een boost kunnen geven voor de opname van CO2 en de beleving van het buitengebied:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het terugbrengen van het coulisselandschap waarbij langs wegen en waterlopen bomen worden gepland. Bij voorkeur geen houtwallen ivm onderhoudsgevoeligheid; • Het herinvoeren van erfbeplanting-verplichting bij agrarische bedrijven 	C. en M. v. W.	<p>Deze suggesties zijn waardevol en zullen we betrekken in het nog uit te werken programma Groene Gezonde Structuren en het programma transitie landbouw van de gemeente.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Het vaststellen van normen hoe het erf van agrarische bedrijven eruit zou moeten zien; • Opruimen van zieke bomen en aanplanten van nieuwe bomen in kleine bossen waar grote aantallen bomen dood zijn. 		
5.	Via deze weg wil Rijkswaterstaat waardering uitspreken voor het feit dat er expliciet aandacht wordt besteed aan het thema water en bodem sturend. Ook worden er in de Omgevingsvisie nog andere thema's/ambities genoemd die een raakvlak hebben met Rijkswaterstaat Zuid-Nederland. Bijvoorbeeld het thematische programma Mobiliteit en Infrastructuur, in relatie tot de afwikkeling van boven lokaal verkeer via de Rijkswegen A50 en A59. Voor zover dit nog niet gebeurt, verzoekt Rijkswaterstaat bij een nadere uitwerking van genoemde thema's/ambities Rijkswaterstaat te betrekken.	Rijkswaterstaat	<p>Dank</p> <p>Zodra we de eerste contouren van een mobiliteitsvisie (als onderdeel van het programma mobiliteit en infrastructuur) gereed hebben nemen wij weer contact met u op.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
6a.	Waterschap Aa en Maas is enthousiast over het inhoudelijke gedeelte van de ontwerp omgevingsvisie. We zien dat de waterbelangen goed betrokken zijn en een plek hebben gekregen in de ontwerp omgevingsvisie. In de dialoogrondes was voldoende ruimte om het waterbelang in te brengen en hier het gesprek over te voeren. We herkennen ons in de wateropgaven en -belangen in het document.	Waterschap Aa en Maas	Dank voor de goede samenwerking
6b.	Gemeente Bernheze en waterschap Aa en Maas werken samen aan opgaven in de fysieke leefomgeving die betrekking hebben op het watersysteem. Ieder vanuit haar eigen taak, rol en bevoegdheid. Door de krachten te bundelen, worden plannen sterker. We werken constructief samen. Het grondige participatieproces van gemeente Bernheze voor de vorming van uw ontwerp-omgevingsvisie heeft dat nog verder	Waterschap Aa en Maas	<p>Wij bevestigen de goede samenwerking met het waterschap Aa en Maas en gaan graag in op het aanbod om met name in de programma's de samenwerking te concretiseren. In bijlage 2 hebben we de teksten opgenomen die de samenwerking met partners beschrijven en hierin explicieter gemaakt dat de samenwerking met partnerorganisaties in programma's zal worden geconcretiseerd.</p> <p>Besluit: Aanpassen van de teksten ten aanzien van concretisering van de samenwerking in de programma's conform bijlage 2.</p>

	<p>versterkt. Ook na oplevering van uw ontwerp-omgevingsvisie blijft de samenwerking overeind. We zien daarmee uw omgevingsvisie als onderdeel van het gesprek over het wegen van de waterbelangen. Daar waar de behoefte van de beide partijen is, leggen we de samenwerking vast met een instrument. Waterschap Aa en Maas ziet de omgevingsprogramma's als geschikt instrument voor gezamenlijke uitwerking van beleid en maatregelen die bijdragen aan verbetering van onze doelstellingen, opgaven en/of gebiedsgerichte aanpakken. Aa en Maas denkt graag met u mee over de juiste vorm om de huidige samenwerking en het gereedkomen van uw omgevingsvisie te vieren. We vragen u de teksten in de omgevingsvisie ten aanzien van de samenwerking op basis hiervan te passen.</p>		
6c.	<p>De ontwerp-omgevingsvisie geeft een onduidelijk beeld van het eigenaarschap van de ontwerp-omgevingsvisie. Uw omgevingsvisie beschrijft de integrale lange termijn visie voor de fysieke leefomgeving van het gehele grondgebied van uw gemeente, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld. In die zin is het een gemeentelijke visie en benadrukken we dat waterschap Aa en Maas zich niet beschouwt als medeauteur. Waterschap Aa en Maas neemt kennis van uw omgevingsvisie en weegt uw omgevingsvisie mee in beleid- en besluitvorming. We vragen u de teksten in de omgevingsvisie op basis van bovenstaande aan te passen, zodat duidelijk is wie het bevoegd gezag van uw omgevingsvisie is en wat de rol, taak en verantwoordelijkheid van de partners is.</p>	Waterschap Aa en Maas	<p>In de omgevingsvisie staat in paragraaf 1.4 dat de omgevingsvisie in co-creatie met partnerorganisaties tot stand is gebracht, waaronder het waterschap. Wij zijn immers van mening dat we de toekomst van Bernheze samen maken, ieder vanuit zijn/haar rol en bevoegdheid. We hebben de samenwerking met het waterschap zeer gewaardeerd, waarmee we tot een integrale visie zijn gekomen, waar alle belangen van partnerorganisaties integraal zijn afgewogen en een plaats hebben gekregen in de gemeentelijke omgevingsvisie.</p> <p>We erkennen hiernaast ook dat het waterschap ten aanzien van de visie een andere rol heeft als mede-overheid dan de gemeente Bernheze. Derhalve hebben we de teksten in de omgevingsvisie ten aanzien van de samenwerking aangepast voor de andere overheidspartners. Deze wijzigingen zijn opgesomd in bijlage 2.</p> <p>Tijdens het festival van de toekomst zullen we op passende wijze de samenwerking met alle lokale partners en overheidspartners bestendigen.</p>

			Besluit: Aanpassen van de teksten ten aanzien van de samenwerking conform bijlage 2.
6d.	Op pagina 34 stelt u dat: <i>'Omdat we samen werken met provincie en waterschap aan de realisatie van de visie, verwachten we dat zij ook hun kaders waar mogelijk en gewenst afstemmen op deze visie'</i> . Zoals eerder door u bevestigd, geldt dit voor gemeente Bernheze en niet voor provincie en waterschap. We verzoeken u deze zin te verwijderen.	Waterschap Aa en Maas	Eens, deze zin is per abuis blijven staan. Bestuursrechtelijk is dit namelijk niet correct. Besluit: De zin op pagina 34 schrappen: Omdat we samen werken met provincie en waterschap aan de realisatie van de visie, verwachten we dat zij ook hun kaders waar mogelijk en gewenst afstemmen op deze visie.
6e.	Op pagina 34 stelt u: <i>'b. Grondposities, Inzetten van grondpositie van overheden voor het realiseren van de ambities uit de visie.'</i> Ook anderen kunnen grondposities inzetten voor het realiseren van ambities. Ons voorstel is de tekst <i>'van overheden'</i> te verwijderen.	Waterschap Aa en Maas	Uw voorstel nemen wij in dank over Besluit: verwijderen 'van overheden' uit de tekst op pagina 34.
6f.	Op pagina 9 wordt gesproken over het inrichten van tijdelijke waterbergingen. Bedoeld wordt ons inziens dat ruimte wordt gereserveerd waar tijdelijke wateropvang (en infiltratie) mogelijk is.	Waterschap Aa en Maas	Uw voorstel nemen wij in dank over Besluit tekst tijdelijke waterberging aanpassen naar 'tijdelijke wateropvang (en infiltratie)' op pagina 10, 60 en 88
6g.	Op pagina 10 wordt gesproken over de functie van veeteelt op de flanken. Waterschap Aa en Maas gaat er vanuit het principe van duurzaam waterbeheer vanuit dat dit met oog voor behoud en verbetering van waterkwaliteit en -kwantiteit is.	Waterschap Aa en Maas	De intensieve veehouderij op de flanken is de beste plek vanuit het principe van water en bodem sturend. De agrarische bedrijven zullen binnen de kaders van de regelgeving hun bedrijf uitvoeren, waaronder die van waterkwantiteit en waterkwaliteit van het waterschap. Besluit: geen aanpassing
6h.	Op pagina 14 benoemt u dat: <i>'De teelt en functie van het land volgt het peil en niet andersom'</i> . Op andere plekken noemt u <i>'teelt volgt peil'</i> . Wonen en werken bij en in een klimaat robuust watersysteem en leefomgeving vraagt een inspanning van iedereen. We gaan er vanuit dat u deze breedte ook voor ogen heeft als u spreekt over <i>'teelt volgt peil'</i> .	Waterschap Aa en Maas	Pag 64 De gemeente hanteert vanzelfsprekend het principe van water en bodem sturend in de volle breedte zoals ook op pagina 84 is uiteen gezet. Daar ontbreekt overigens de verwijzing naar de klimaatonderlegger. Besluit: verwijzing opnemen naar de kaart op pagina 41 van de klimaatonderlegger

6i.	In de tabel op pagina 42 heeft u de leidende principes uitgewerkt. Daarin is veel aandacht voor waterkwantiteit. We vragen u om bij de leidende principes ook aandacht te schenken aan waterkwaliteit. Bij landschap ligt een kans om gezond bodemleven toe te voegen.	Waterschap Aa en Maas	<p>De aspecten van waterkwaliteit en gezonde bodem komen in de themabeschrijvingen ruim aan bod.</p> <p>We steunen het verzoek van het waterschap om de waterkwaliteit en gezond bodemleven in de tabel toe te voegen in de kolommen van de deelgebieden. Omdat waterkwaliteit m.n. de taak is van het waterschap, gaan wij ervan uit dat het waterschap hierin initiatief neemt.</p> <p>Besluit: toevoegen van 'Aandacht voor waterkwaliteit' in de kolommen van de deelgebieden, onder het thema klimaat... etc. en Aandacht voor gezond bodemleven onder het thema landschap op pag 43</p>
6j.	Op pagina 84 heeft u het principe water en bodem sturend uitgewerkt. Zoals we deze zienswijze begonnen zijn, zijn we hier enthousiast over. We zien hier een kans om een koppeling te maken met het principe 'niet afwentelen', zoals u deze aan het begin van uw ontwerp-omgevingsvisie heeft opgenomen.	Waterschap Aa en Maas	<p>Het principe van niet afwentelen is een basisprincipe dat we op pagina 6 al hebben centraal gesteld. Dit principe hanteren we vanzelfsprekend ook bij bodem en water sturend. Hoe we dit nader uitwerken volgt vanaf 2024 in de diverse programma's. In de omgevingsvisie hebben we het principe consequent gehanteerd, tenzij anders vermeld. Dit is bijvoorbeeld gedaan bij overmatige wateroverlast in de kernen bij een extreme bui. Dan moeten voorzieningen getroffen worden als bijvoorbeeld tijdelijke infiltratiegebieden nabij de kernen.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
6k.	Op pagina 87 heeft u een zinsnede over grondwateronttrekking opgenomen. Waterschap Aa en Maas werkt aan nieuw beregeningsbeleid waarmee we het grondwatergebruik beter willen reguleren. We volgen daarmee de lijn uit het advies van de Commissie Droogte. Leidend zijn de hydrologische randvoorwaarden voor natuur die volgend uit de Wet natuurbescherming en KRW. Bij de vorming van dit beleid worden ook de belangen van grondgebruikers meegewogen. Uw tekst suggereert dat we alle putten uitfaseren. Daar is geen sprake	Waterschap Aa en Maas	<p>In de tekst van de visie wordt niet gesproken over het uitfaseren van alle grondwaterputten. Daar is inderdaad geen sprake van. De suggesties van het waterschap om de lijn van de Commissie Droogte expliciet in de tekst op te nemen we over.</p> <p>Besluit: aanvullen van de tekst op pag 87: We willen komende jaren sowieso minder grondwater onttrekken voor zover de hydrologische randvoorwaarden van de natuur op basis van de Omgevingswet en de KRW dit noodzakelijk maken, conform het advies van de Commissie Droogte. Daarom starten provincie en waterschap met het inventariseren en op termijn uitfaseren van de beregeningsinstallaties en grondwaterpompen, daar waar dit noodzakelijk is. Het waterschap werkt in dit kader aan een nieuw beregeningsbeleid.</p>

	van. We verzoeken u, uw tekst aan te passen aan bovenstaande.		
6l.	Op pagina 88 geeft u aan nader te onderzoeken hoe om te gaan met potentiële waterbergingsgebieden. Om verwarring te voorkomen, vragen we u dezelfde terminologie aan te houden zoals in de provinciale verordening is opgenomen.	Waterschap Aa en Maas	Op pag 88 staat niet dat de gemeente dit nader onderzoek gaat doen. Dat is voorbehouden aan het waterschap en de provincie. Besluit: tekst aanpassen aan de provinciale terminologie Zie 6f
6m.	Op pagina 89 heeft u een opsomming over zwemwater opgenomen. We verzoeken u dezelfde omschrijving te gebruiken als u op pagina 52 heeft gedaan.	Waterschap Aa en Maas	Besluit: tekst aanpassen op pag 89, tweede bullet van onderen Schrapen: Waar waterlopen en beken aanwezig zijn, richten we deze op termijn in als veilige zwemlocatie, indien de waterkwaliteit voldoet aan de kwaliteitseisen. De provincie beoordeelt of de waterkwaliteit voldoet aan de eisen. Nieuwe tekst: We gaan op zoek naar kansen voor natuurlijke zwemlocaties. Gemeente stemt dit af met provincie als bevoegd gezag voor zwemwaterlocaties en waterschap als kwaliteitsbeheerder (meten waterkwaliteit). Voordat we dit serieus kunnen oppakken is het zaak eerst de gewenste waterkwaliteit te bereiken. Eerder is dus geen actie mogelijk.
6n.	Wij willen jullie graag bedanken voor de constructieve manier van samenwerken en de manier waarop onze adviezen zijn meegenomen in het ontwerp dat er nu ligt. Wij kijken uit naar de verdere samenwerking om onze gezamenlijke ambities vorm te geven.	Waterschap Aa en Maas	Dat is geheel wederzijds. Het waterschap is een gewaardeerde partner. In concrete programma's en gebiedsprojecten zetten we onze samenwerking voort.
7a.	Cumela Nederland is de brancheorganisatie van de ondernemers die met mensen en materieel als specialisten in de groen-, grond- en infra sector werken. Dat doen zij als dienstverlener voor belangrijke opdrachtgevers als agrariërs, gemeenten, waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat, bedrijven en natuurschappen. De werkzaamheden van cumela-bedrijven bestaan onder andere uit (agrarisch) loonwerk, grondwerkzaamheden, cultuurtechnische	Cumela Nederland	Bedrijven blijven hun huidige rechten en plichten houden zoals deze in het omgevingsplan en vergunningen zijn geregeld, binnen de juridische grenzen van de wet. Wanneer bedrijven willen uitbreiden of nieuw willen vestigen en daarvoor een aanpassing van de juridische kaders nodig is, vindt altijd een afweging plaats. Met de omgevingsvisie kan de gemeente bepalen of initiatieven wenselijk zijn en passen binnen de visie. Wanneer bedrijven in uw sector overlast geven en ze zijn gelegen in een te extensiveren zone, zoals het Peelhorstgebied, het Beekdallandschap en de

	<p>werkzaamheden, mestaanwending, infrastructurele projecten, be- en verwerking van meststoffen, compostering en onderhoud van (openbare) groenvoorziening en, natuurgebieden en oppervlaktewater.</p> <p>Middels deze zienswijze verzoeken wij u, om het bestaansrecht van onze (lid-)bedrijven -in het buitengebied -te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving. Dit geldt in relatie tot de vigerende vestigingslocatie alsmede aangaande de uitvoering van werken i.c. 'de plicht' die onze bedrijven hebben om invulling te geven aan de omgevingswaarden, beheer en behoud van de openbare ruimte in brede zin alsmede op het gebied van lokale circulaire economie en duurzaamheid. Wij vragen u dan ook om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen als ook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied mogelijk te maken om uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities.</p>		<p>Groene Gezonde Cirkels rondom de kernen, dan zal bij de uitbreiding van een bedrijf, waarbij de huidige juridische regels worden overschreden, gezocht worden naar alternatieve mogelijkheden.</p> <p>De gemeente is altijd bereid met een initiatiefnemer mee te denken of en hoe een initiatief passend te maken is of zo nodig op een andere locatie het bedrijf kan starten.</p> <p>We zullen geen enkele onderneming of sector zondermeer vooraf toestemming geven, omdat de maatschappelijke waarde van de kwaliteit van de leefomgeving alle belanghebbenden aangaat. Daar hoort een zorgvuldige belangenafweging per geval plaats. Daarvoor is de Omgevingswet het geëigende wettelijke kader.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
7b.	<p>Een belangrijk kenmerk is de vestigingsplaats van de Cumela bedrijven in het buitengebied. Dit typeert deze bedrijfstak, alsmede de concurrentie positie in de sector. Door cumela bedrijven niet naar een industrieterrein te verplaatsen worden mogelijke hinderlijke situaties voorkomen.</p> <p>Ontsluitingswegen nabij een industrieterrein zijn niet altijd op de machines berekend en het werk is veelal in het buitengebied. Zo worden onnodige verkeersbewegingen voorkomen (hetgeen bijdraagt</p>	Cumela Nederland	<p>Zie 7a voor de toelichting</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

	aan de ambitie in de visie inzake 'goede toegankelijkheid en veiligheid').		
7cS.	In de visie komt de uitnodiging om het met elkaar te doen nadrukkelijk tot uiting. Als organisatie gaan wij graag op deze uitnodiging in. Ten eerste via deze zienswijze, maar ook op andere wijze willen / kunnen wij participeren bij de verdere uitwerking van de ambities.	Cumela Nederland	<p>We zullen t.z.t. met u in contact treden, om te bespreken op welke manier u het beste kunt bijdragen aan het uitwerken van de ambities.</p> <p>Besluit: We voegen uw organisatie vanaf 2024 toe aan de lijst met partnerorganisaties, zodat we bij het starten van thematische- of gebiedsprogramma's met u de samenwerking kunnen zoeken.</p> <p>Op pagina 172 toevoegen: Cumula, brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra.</p>
8a.	De gemeente Bernheze heeft gekozen voor een proces van co-creatie bij het opstellen van de omgevingsvisie. Vanuit vele geleidingen is meegedacht en meegesproken over een groot aantal onderwerpen. Een transparante en constructieve houding vanuit de gemeente en vanuit alle deelnemers, inclusief B&W, is afgesproken bij de start middels het samen ondertekenen van een convenant. Ondanks de goede intenties van eenieder hebben wij serieuze zorgen over de transparantie van het proces voor het tot stand komen van de omgevingsvisie waar het betreft de energievoorziening. Dit onderwerp houdt de gemoederen van veel inwoners allang bezig, zoals ook blijkt uit de al in 2022 aan wethouder Wijdeven overhandigde petitie tegen windenergie in de Bleeken, met meer dan 1500 ondertekenaars. Om de noodzakelijke transparantie over dit onderwerp af te dwingen en een constructieve dialoog op argumenten te kunnen voeren, verzoeken we om een concreet,	Z., v. I, F., vd. L. Mede namens de achterban van meer dan 1.500 bezorgde ondertekenaars van de aan de wethouder aangeboden petitie tegen windturbines in de Bleeken,	<p>Toelichting zie 1a</p> <p>Met het schrappen van concrete zoeklocaties voor windturbines in deze omgevingsvisie en het pas ten tijde van een RES die zich op de periode na 2030 richt nader uit te werken nieuwe opgave van hernieuwbare energie, zal windenergie pas in 2028 weer op de agenda worden geplaatst.</p> <p>De belangrijkste overweging om in het kader van RES tot 2030 geen windenergie meer als variant te overwegen is dat we de doelstelling van 0,6 Twh hoogstwaarschijnlijk halen met zonne-energie.</p> <p>Zodra we het beleid gaan uitwerken voor windenergie zullen we uw overwegingen en vragen uit uw zienswijze betrekken.</p> <p>Besluit: Aanpassingen zie 1a</p>

	<p>eenduidig en onderbouwd antwoord op de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van welke criteria is de Bleeken uitgekozen als beste locatie voor windturbines? - Welke alternatieven zijn in eerste instantie overwogen? - Welke alternatieven zijn daadwerkelijk onderzocht? - Zijn de consequenties voor de omgeving in kaart gebracht? - Wat zijn die consequenties? - Hoe is tot besluitvorming gekomen? - Hoe past het plaatsen van windturbines in de Bleeken bij een gezonde leefomgeving? - In welke mate neemt de gemeente haar zorgplicht voor een gezonde leefomgeving serieus? - In welke mate is het aanleggen van een zonnepark Bleekseweg het voorsorteren op een dikke kabel die straks eenvoudig te verbinden is met een windturbinepark in de Bleeken? - Hoe ziet de gemeente de plaatsing van windturbines in de Bleeken in relatie tot die zorgplicht voor een gezonde leefomgeving? - Hoe verhouden de recente uitspraken van de wethouder zich tot het gesprek van 25 oktober jl met Edwin Daandels? 		
8b.	<p>Ten aanzien van hetgeen onder 8a beschreven is, gaat ons hier vooral om het proces van totstandkoming van de omgevingsvisie, dus om het helderkrijgen van de argumenten die geleid hebben tot de beslissing om de Bleeken aan te wijzen in de voorliggende omgevingsvisie. Het antwoord op deze vragen blijft belangrijk voor de dialoog, ook als</p>	<p>Z., v. I, F., vd. L. Mede namens de achterban van meer dan 1.500 bezorgde ondertekenaars van de aan de wethouder aangeboden petitie tegen windturbines in de Bleeken,</p>	<p>De gemeente sluit windturbines na 2030 niet uit. Daarvoor is de energieopgave te groot. Het beleid voor windmolens zal het college van B&W pas oppakken, zodra de RES opgave voor na 2030 bekend is (datum nog niet bekend) en de landelijke regelgeving is aangepast (naar verwachting 2025).</p> <p>Besluit: zie 1a, verder geen aanpassingen</p>

	de omgevingsvisie zou worden aangepast op dit onderwerp		
8c.	Ook vragen we om de omgevingsvisie aan te passen en hierin geen zoekgebieden te noemen zonder dat er in Bernheze een duidelijk en goedgekeurd beleid is ten aanzien van windenergie.	Z., v. I, F., vd. L. Mede namens de achterban van meer dan 1.500 bezorgde ondertekenaars van de aan de wethouder aangeboden petitie tegen windturbines in de Bleeken,	Besluit zie 1a
9a.	<p>Wij willen bij een eventuele planvorming voor windenergie, aandacht vragen voor een integrale benadering van het gebied en rekeninghouden met de belangen van de inwoners van onze gemeente bij de verdere uitwerking en planinvulling. In het bijzonder als het gaat om het woon- en leefklimaat van omwonenden, het kunnen meeprofiteren en de versterking van andere ruimtelijke functies in het gebied. Wij wijzen op enkele uitgangspunten van onze Visie energielandschap in o.a. paragraaf 3.5 en 3.6 van deel A zoals wij die hanteren bij de ontwikkeling van duurzame energie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De ontwikkeling van zonne-en windenergie vergt een integrale benadering waarbij meerdere doelen met elkaar worden verenigd. - De ontwikkeling houdt zoveel mogelijk rekening met het woon- en leefklimaat, waaronder gezondheid, van omwonenden, brengt de consequenties hiervan in beeld en neemt dit integraal mee in de afwegingen - Bij transformatie ontstaan essentieel andere, nieuwe landschappen In deze gebieden moet het opwekken van duurzame energie nadrukkelijk samen gaan met ruimtelijke kwaliteiten verduurzaming van de omgeving 	Gemeente 's Hertogenbosch	<p>De gemeente is het eens met uw zienswijze. Het is vanzelfsprekend dat we een integrale benadering hanteren bij een ingrijpend besluit als windenergie. We betrekken dan de belangen van de inwoners in uw gemeente. Daarvoor hebben bij de opstelling van de visie diverse inwoners, al of niet betrokken bij de dorpsraad Vinkel, meegewerkt aan de dialoogsessies.</p> <p>Indien we besluiten de windmolens in overweging te nemen starten we een zorgvuldig proces met uw gemeente en inwoners. De door uw genoemde uitgangspunten betrekken we dan bij de afweging. Dat zal naar verwachting pas in 2028 aan de orde zijn.</p> <p>Besluit: Geen aanpassingen</p>

<p>9b.</p>	<p>Om aan de opgaven in de RES te voldoen zal de gemeente Bernheze, indien zonnedaken en- parken onvoldoende opleveren, mogelijk inzetten op windmolens aan de westgrens van de gemeente. U reserveert daartoe de noord westrand van de gemeente voor het plaatsen van een aantal windturbines. Op de themakaart 'Vitale en duurzame landbouw & economie' is een vlak 'Zoekgebied windmolens ingepast in het landschap en gecombineerd met andere functies' opgenomen. Het vlak op de kaart is hier bij deels gesitueerd op het grondgebied van de gemeente 's-Hertogenbosch. Wij verzoeken u dit vlak en eventuele andere aanduidingen die zijn ingetekend op ons grondgebied, uit uw Omgevingsvisie te verwijderen, aangezien u daar niet bevoegd toe bent. Elke gemeente kan immers alleen over haar eigen grondgebied besluiten.</p> <p>Op uw eigen grondgebied, is het vlak Zoekgebied windmolens ingepast in het landschap en gecombineerd met andere functies 'ingetekend op onder andere het plan gebied van het nieuwe bedrijven terrein Heesch West. Dit is naar onze mening niet passend of mogelijk; de planvorming voor Heesch West is afgerond en het bestemmingsplan is vastgesteld (alleen nog niet onherroepelijk). In het bestemmingsplan Heesch West is geen ruimte voor windenergie. Dit is expliciet onderdeel geweest van de afwegingen in het planvormingsproces. In dat kader is door de gemeenten Oss,'s-Hertogenbosch en Bernheze gezamenlijk onderzocht of en hoe 3 windturbines (deels op grond gebied Bernheze, deels op grondgebied 's-Hertogenbosch) konden worden gerealiseerd. Er is op basis van bevindingen door de gemeenten afgezien van verdere uitwerking. De</p>	<p>Gemeente 's Hertogenbosch</p>	<p>Aangezien we de zoekgebieden van de kaart verwijderen en we pas windenergie in overweging nemen bij een mogelijke RES-opgave na 2030 is uw reactie hiermee overgenomen.</p> <p>Besluit zie 1a</p>
------------	--	----------------------------------	---

	<p>configuratie die omgevingsrechtelijk mogelijk was, zou binnen het bedrijventerrein naar verwachting tot ernstige hinder/veiligheidsissues en ruimtelijk-economische belemmeringen gaan leiden. Er is daarom geconcludeerd en besloten dat inpassing van windturbines op Heesch West niet haalbaar is (besluit gemeente 's-Hertogenbosch 25 augustus 2020). We verzoeken u dan ook dit deel van het zoekgebied aan te passen en te verwijderen voor zover dit vlak het plangebied van Heesch West raakt of daaraan grenst/invloed op heeft.</p>		
10a.	<p>Vooraf uw keuze een gezonde leefomgeving voorop te stellen spreekt ons aan! Dat daarbij Groene Gezonde Structuren (GGS) als uitgangspunt worden gehanteerd is ons uit het hart gegrepen. Iedere burger heeft recht op een groene en gezonde leefomgeving met schone lucht. De natuur helpt daarbij door het luchtzuiverende vermogen en nodigt uit tot bewegen, sporten en geeft een gevoel van rust en ruimte. In het groenstructuurplan zijn/worden hiervoor al mooie plannen ontwikkeld, waarin voor elke kern/wijk groene gebieden zijn aangewezen. In de visie worden ook zoekgebieden aangewezen voor 'zwemwater'. Wij gaan ervan uit dat zo'n waterplas als een natuurzwemwater zal worden ingericht met een (onder alle weersomstandigheden) gezonde waterbalans.</p>	IVN Bernheze	<p>Dank voor het ondersteunen van de omgevingsvisie op de door het IVN genoemde punten.</p> <p>Het bedoelde zwemwater is inderdaad bedoeld als natuurzwemwater en zal pas als zodanig worden ingericht nadat aan alle kwaliteitseisen voor de volksgezondheid is voldaan en een gezonde waterbalans is ontstaan.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
10b.	<p>In de Omgevings Effecten Rapportage wordt de (ecologische) waterkwaliteit van het oppervlaktewater in een referentie situatie als een 'matige' kwaliteit beoordeeld en dit geldt ook voor de kwaliteit van het grondwater. We willen toe naar een buitengebied met een gezonde bodem met voldoende water en waar de kwaliteit van het</p>	IVN Bernheze	<p>Uw ambitie van 'natuurinclusieve landbouw' willen we met name vormgeven in het Peelhorstlandschap en het Beekdallandschap. Daar verwachten we de grootste kansen en achten we deze realistisch gezien de huidige wettelijke normen die door de rijksoverheid worden bepaald. We hopen dat we in ieder geval in deze gebieden forse stappen vooruit maken met het waterschap en de provincie als belangrijkste initiatiefnemers.</p>

	<p>water, volgens de kaderrichtlijn van KRW, goed is voor drinkwater, maar ook voor de planten en diersoorten in het buiten gebied. Helaas zijn we in het (agrarisch) buiten gebied van Bernheze nog ver verwijderd van deze doelstelling en we hebben onze twijfels of met de ambities die nu in de visie worden aangegeven, deze doelstelling haalbaar zal zijn. Ook de Omgevings Effecten Rapportage geeft aan dat het niet waarschijnlijk is dat in 2030 aan de waterkwaliteitsnormen uit de KRW kan worden voldaan. Dus gemeente: kies voor een 'gezonde' landbouw en leg niet langer de nadruk op grootschaligheid! Volgens IVN Bernheze kan dit alleen worden bereikt met een landbouw die 'natuur-inclusief' is en met duurzame teeltmethoden, die niet voor 100 % afhankelijk zijn van bestrijdingsmiddelen en het gebruik van kunstmeststoffen.</p>		<p>In het beekdallandschap hebben we overigens te maken met grensoverschrijdende vervuiling stroomopwaarts. Dat overstijgt de invloed van de gemeente.</p> <p>De gemeente is in algemene zin volgend op regels van andere overheden mbt de waterkwaliteit en de uitwerking ervan door het waterschap. De gemeente is niet bevoegd om bijvoorbeeld te sturen op de keuze van gewassen door agrariërs en de daarbij gebruikte middelen, tenzij er sprake is van bijv. bouwwerken of teelt ondersteunende voorzieningen. De term gezond bodemleven wordt toegevoegd aan pag 43</p> <p>Besluit: geen aanpassingen behoudens de bij 6i genoemde aanpassingen</p>
10c.	<p>Voor de drinkwaterwinning, het waterwingebied en het grondwaterbeschermingsgebied wordt bovengenoemd voorzorgprincipe wél gehanteerd. Dat houdt in dat in dit gebied geen enkele activiteit kan worden toegestaan, die de drinkwaterwinning in gevaar kan brengen; dus geen overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmeststoffen. Een prima uitgangspunt wat ons betreft en om die ambitie waar te maken, stellen wij voor om grondwaterbeschermingsgebieden dan ook helder en duidelijk op de kaarten te markeren.</p>	IVN Bernheze	<p>In de gemeente zijn geen door de provincie aangewezen grondwaterbeschermingsgebieden. Er is slechts één enkel drinkwatergebied en een boringsvrije zone.</p> <p>De gemeente heeft geen bevoegdheden in het sturen op het agrarische gebruik van de gronden mbt bijvoorbeeld mest of bestrijdingsmiddelen.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
10d.	<p>Beschermen en herstellen van landschapselementen, zoals zandwegen, houtwallen, lanen etc. is een ambitie, die wij van harte ondersteunen en waaraan in de visie terecht veel aandacht wordt besteed. Beschermen is wat ons betreft echter pas effectief, wanneer dit ook</p>	IVN Bernheze	<p>Dank voor het ondersteunen van de visie. Uw suggesties beschouwt de gemeente als waardevol en willen we graag betrekken bij de nadere uitwerking. Wij zien er naar uit met u in bijvoorbeeld een programma Groene Gezonde Structuren uw kennis en suggesties te benutten.</p> <p>Voor het herstel van landschapselementen zijn we voor een groot deel</p>

	<p>handhaafbaar is en hierbij ook juridische instrumenten ingezet kunnen worden. Dit is het geval wanneer de te beschermen landschapselementen in kaart zijn gebracht (vergelijkbaar met de bomenlijst bij de bescherming van monumentale en toekomstbomen) en dit ook bestuurlijk is vastgelegd. De nog maar spaarzaam aanwezige historische landschapselementen, zoals oude houtwallen, historische zandwegen, eikenwallen op zandverstuivingen etc. zijn kwetsbaar en verdienen deze bescherming! Naast beschermen is herstellen van het coulissenlandschap een speerpunt in de omgevingsvisie. Door schaalvergroting de afgelopen decennia is een deel van dit coulissenlandschap verdwenen en dit zal met de ambitie een "toplocatie voor (grootschalige) voedsel- en grondstoffenproductie te zijn" ook niet terugkomen. Daar waar dit herstel niet mogelijk is, zal toch op z'n minst ook compensatie (met terugwerkende kracht!) van de landschapselementen, die hiermee verloren zijn gegaan, noodzakelijk zijn omdat biodiversiteitsherstel waar te maken.</p>		<p>afhankelijk van andere overheden. Provincie en waterschap zullen om o.m. deze reden ook als partner mee gaan werken aan het programma Groene Gezonde Structuren.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
10e.	<p>Bernheze is bij uitstek een agrarische gemeente en dat zal ook in de toekomst zo blijven. Maar dit kan ons inziens alleen in een juiste balans met andere functies die in het buitengebied belangrijk zijn, zoals natuurkwaliteit en leefbaarheid. Om die balans overal te waarborgen stellen wij voor bij de diverse landschappelijke en ecologische functies (naast landbouw & economie), die in de omgevingsvisie worden genoemd een 'Basiskwaliteit Natuur' te definiëren en ook te handhaven.</p>	IVN Bernheze	<p>U pleit in uw zienswijze voor een Basis Kwaliteit Natuur (BKN), zoals die onder meer in de landelijke agenda Natuurinclusief is aangekondigd. We gaan graag met u het gesprek aan hoe we deze BKN in Bernheze kunnen definiëren en realiseren.</p> <p>In het programma GGS willen we hiermee een start maken. Daarbij maken we graag gebruik van de diverse kennisdocumenten natuurinclusief die inmiddels door andere partijen in het land zijn ontwikkeld, bijvoorbeeld natuurinclusief bouwen en natuurinclusief gezondheid in de buurt.</p>

	<p>'Basiskwaliteit Natuur' vertelt ons hoe goed de natuur moet zijn in gebieden waar landbouw of andere economische functies leidend zijn. 'Basiskwaliteit Natuur' staat voor een minimale natuurkwaliteit in een gebied, zodat dier- en plantensoorten die je in een gebied mag verwachten, zich kunnen handhaven. Dit is nodig omdat veelal gemene soorten zoals konijn, huismus en allerlei insecten soorten en weidevogels in aantal afnemen. Het gaat bij 'Basiskwaliteit Natuur' om een meetbaar kwaliteitsniveau van de natuur buiten de natuurgebieden. Het geeft aan wanneer een gebied voldoet aan een minimale standaard van de aanwezigheid van algemene, wijdverspreide wilde planten en dieren die je in dat gebied mag verwachten. De algemene condities van veel Nederlandse landschappen voldoen momenteel niet aan die ondergrens voor basiskwaliteit.</p> <p>Dus wat IVN Bernheze betreft zijn we "een innovatieve toplocatie voor (grootschalige) voedsel- en grondstoffenproductie "wanneer dit samengaat meteen Basiskwaliteit Natuur, die in balans is met die agrarische bedrijvigheid.</p>		<p>Besluit: Op pag. 92 'Basis Kwaliteit Natuur (BKN)' toevoegen bij het thema klimaat en biodiversiteit, een nieuwe bullet onder: 'we richten onze omgeving met meer natuurlijke diversiteit in"</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ We definiëren de Basiskwaliteit Natuur (BKN) voor Bernheze in de drie deelgebieden op basis van de landelijk en provinciaal te ontwikkelen systematiek en de agenda natuurinclusief.
10f.	<p>We geven u graag nog de volgende aandachtspunten mee, die voor de toekomst van Bernheze belangrijk zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Groene gezonde structuren zowel in de kernen en in het buitengebied zijn van levensbelang voor de bio diversiteit in onze leefomgeving en natuurgebieden. Zet dan ook maximaal in op het afmaken van het Natuurnetwerk Brabant en benut kansen waar dat mogelijk is. - Bescherm historische landschapselementen en zet daarbij ook juridische instrumenten in, die ook bestuurlijk zijn geborgd. 	IVN Bernheze	<p>Uw suggesties voor een andere uitwerking van de omgevingsvisie betrekken wij onder meer bij het programma GGS dat we in 2024 gaan starten. We betrekken u hierbij en gaan dan graag in dialoog met u over de inhoud en prioriteiten.</p> <p>Voor een deel hebben uw suggesties al een plaats gekregen in het onlangs door de gemeente vastgesteld GroenStructuurPlan</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Bescherm historische erven (groen en bebouwing) en help grondeigenaren die historische objecten te behouden en te renoveren. Naast cultuurhistorie hebben ze ook een ecologische functie als biotoop voor erfvogels, die onder druk staan. - Bosomvorming die gericht is op een gevarieerd rijker bos is een prima initiatief, maar houd daarbij rekening met de schrale grondsoort in onze bossen. Voer geen hout meer af uit deze bestaande bossen en houd de biomassa in het gebied. Behoud de (naald)bossen en bomen die ouder zijn dan 80 jaar. Juist deze bossen gaan in hun volwassen stadium meerwaarde geven aan de biodiversiteit. - Realiseer rijke bostypen en productiebossen bij de vochtige (kalkrijke) wijstgronden en op voormalige (rijke) landbouwgronden, waar de kans van slagen het grootst is. - Zet grondwaterbeschermingsgebieden beter op de kaart, zodat het voorzorgprincipe voor het verbeteren van de waterkwaliteit in die gebieden beter gemarkeerd kan worden. - Richt duidelijke hondenuitlaatgebieden voor honden in en handhaaf op loslopende honden in de rest van het buitengebied van Bernheze. Loslopende honden veroorzaken schade aan landbouw en natuur, denk aan dassenburchten en ander wild en ze vernielen en verstoren nesten van grond- broedende akker- en weidevogelsoorten. - Kies voor een gezonde landbouw passend bij de schaal, omvang en het landschap van Bernheze en zet daarbij maximaal in op 'natuur- inclusief'. - Investeer niet langer in het verplaatsen van intensieve veehouderijbedrijven, die afhankelijk zijn van exotische (intercontinentale)		
--	--	--

	<p>grondstoffen, maar help die bedrijven om te schakelen naar een toekomstbestendige kringlooplandbouw met grondstoffen dichtbij huis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - En tot slot (last but not least) zoals al eerder genoemd: Handhaaf in het buiten gebied van Bernheze een 'Basiskwaliteit Natuur', die in balans is met uw ambitie" een innovatieve toplocatie voor voedsel en grondstoffen-productie" te zijn. Die 'Basiskwaliteit Natuur' is per gebied verschillend en is afhankelijk van de landschappelijk een ecologische functies, die we naast die agrarische bedrijvigheid, in het buitengebied willen bereiken. IVN Bernheze denkt graag mee over de invulling die Basiskwaliteit Natuur, samen met de partners die in het buitengebied van Bernheze actief zijn. 		
11a.	<p>Verkuijlen Groente & Fruit heeft in de gemeente Bernheze drie bedrijfslocaties. De hoofdlocatie is gevestigd aan de Boterweg 2 te Heeswijk-Dinther, aan de Vorstenbosseweg 4a te Heeswijk-Dinther staan kassen met verpakkingsruimte en aan de Hoge Broekstraat 1 te Heeswijk-Dinther worden kersen en aardbeientrayplanten geteeld. Op en rondom deze locaties wordt ruim 90 hectare aan aardbeien, asperges, kersen en plantvermeerdering geteeld.</p> <p>Alle drie de locaties zijn gelegen in het Beekdallandschap van de Aa en de Leijgraaf. Als we de stukken erop naslaan, lezen we dat hier wordt ingezet op beekherstel met extensieve landbouw. Cliënte vindt dat een mooi streven, maar vraagt zich wel af wat dit nu concreet voor haar betekent. Betekent dit dat de bestaande bedrijfsvoering in dezelfde vorm mag worden voortgezet of zet u actief in op beekherstel en extensieve landbouw?</p>	Mr Marieke namens Verkuijlen Groente & Fruit	<p>De bestaande rechten en plichten voor bedrijven en inwoners op basis van vergunningen en het bestemmingsplan (per 1 januari 2024 heet dit Omgevingsplan) blijven gehandhaafd. De bedrijfsvoering kan dus in dezelfde vorm binnen deze juridische kaders worden voortgezet.</p> <p>De gemeente wijst er op dat andere juridische kaders van bijv. EU, rijk, provincie of waterschap ook van invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering. Deze kunnen in de loop van de tijd gevolgen hebben op de bedrijfsvoering, zoals de bekende Kaderrichtlijn Water.</p> <p>Pas nadat een initiatief een aanpassing van de vergunning vraagt of het een wijziging van het omgevingsplan vraagt, wordt beoordeeld of het initiatief wenselijk is en past binnen de ambities van de omgevingsvisie.</p> <p>Indien het niet wenselijk is, zal de gemeente in deze gevallen samen met een initiatiefnemer een zoekproces starten naar mogelijk andere locaties voor het initiatief die beter passen in de omgevingsvisie.</p> <p>Besluit: geen aanpassing, behoudens de bij 14b genoemde verduidelijking.</p>

11b.	<p>We lezen dat bij de locatie Boterweg sprake is van "reserveringwaterbergingsgebieden" en dat ter plaatse wordt ingezet op "natteteelten". Aangezien de bedrijfsvoering van cliënte niet hierop is gericht, kunt u zich wellicht voorstellen dat cliënte zich afvraagt hoe u dit in de toekomst vorm wil gaan geven. Voorts lezen we op pagina 87 dat provincie en waterschap starten met het inventariseren en op termijn uitfaseren van beregeningsinstallaties en grondwaterpompen. We lezen ook dat uw gemeente vraagt om de belangen van de huidige grondgebruikers in de afweging te betrekken. Het is cliënte op dit moment niet duidelijk hoe u dit rijmt met de bedrijfsvoering van cliënte, waarbij beregening een essentieel onderdeel is van de bedrijfsvoering. Cliënte zou graag van u vernemen hoe u hiermee om denkt te gaan.</p>	Mr Marieke namens Verkuijlen Groente & Fruit	<p>Uw bedrijfsvoering kan vooralsnog worden voortgezet, binnen de geldende juridische voorschriften. De omgevingsvisie heeft geen directe rechtgevolgen voor inwoners en ondernemers en bindt alleen de gemeente.</p> <p>De reservering waterbergingsgebieden is afkomstig van de provinciale verordening. Dit zijn, zo begrepen wij, indicatieve aanduidingen die op een later moment nader onderzocht gaan worden.</p> <p>De verdrogingsproblematiek vraagt om forse ingrepen. Het spreekt vanzelf dat de belangen van bedrijven en inwoners zwaar meewegen, bij besluitvorming. Deze visie geeft op dit punt aan welke oorzaken we nu zien van verdroging, maar pas in een later besluitvormingsproces, waar overigens de provincie en het waterschap het voortouw hebben, zal dit geconcretiseerd worden. Zij volgen de adviezen van de commissie Droogte.</p> <p>Het principe van water en bodem sturend zal steeds vaker een argument worden om te bepalen welke agrarische bedrijfsvoering, waar de beste kansen hebben.</p> <p>Besluit: geen aanpassing</p>
11c.	<p>Op pagina 103 lezen we dat voor grote uitbreidingen van de bestaande bedrijven geen plek is en dat- indien nodig- agrariërs in het beekdallandschap zult helpen om te verhuizen naar meer toekomstbestendige plekken in het dekzandgebied. Betekent dit dus concreet dat er voor cliënte geen ontwikkelingsmogelijkheden meer zijn op/vanaf de bestaande locaties aan de Boterweg, de Vorstenbosseweg en de Hoge Broekstraat? Cliënte verneemt graag van u of u in specifieke gevallen onder specifieke bedrijfsomstandigheden ruimte ziet voor maatwerkoplossingen.</p>	Mr Marieke namens Verkuijlen Groente & Fruit	<p>Zie 11 a</p> <p>Indien een ondernemer wil investeren en hiervoor aanpassing van toestemmingsvereisten nodig zijn en dit niet past binnen de omgevingsvisie, gaan we als gemeente met de initiatiefnemer kijken wat er wel mogelijk is. In sommige gevallen is dat een maatwerkoplossing, soms is het beter om te verplaatsen.</p> <p>In algemene zin is hierover in de context van de omgevingsvisie als strategische lange termijn visie niets over te zeggen. De gemeente is bereid met een initiatiefnemer het keukentafelgesprek te voeren om de initiële plannen van de cliënt te bespreken.</p> <p>Besluit: geen aanpassing</p>

12.	<p>Zover de concept-omgevingsvisie het mogelijk maakt een of meer windturbines in De Bleeken op te richten, is onze vereniging daar faliekant op tegen. In onze brief met bijlage van 4 januari 2022 hebben wij aan de gemeenteraad en de commissie ruimtelijke zaken uitvoerig onze zienswijze inzake het vaststellen van zoekgebieden windenergie kenbaar gemaakt. Op 11 januari 2022 heb ik over dit onderwerp ingesproken in de vergadering van de commissie ruimtelijke zaken. In het kort komt het erop neer, dat de plaatsing van een of meer windturbines in De Bleeken de doodsteek voor Sterrenwacht Halley zou betekenen: de combinatie van lichtvervuiling, trillingen, geluid en aanmerkelijke beperking van het zicht op de sterrenhemel die de windturbines met zich brengen, maakt het observeren van het firmament voor de vele bezoekers en Halleyleden zo goed als onmogelijk. Alle in januari 2022 ingebrachte bezwaren tegen windturbines in De Bleeken gelden nu nog onverkort. Ik heb daarom de brief van 4 januari 2022 en de inspreeknotitie van 11 januari 2022 bij deze zienswijze gevoegd. De inhoud van een en ander kan hier als ingelast worden beschouwd.</p>	De Vereniging Sterrenwacht Halley	<p>Zie 1a</p> <p>We bewaren uw argumenten zorgvuldig. En zullen deze argumenten betrekken bij het opstellen van beleid mbt windenergie, nadat bekend is welke opgave na 2030 door de RES is vastgesteld.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen De vereniging Sterrenwacht Halley zullen we betrekken als belanghebbende, indien de gemeente beleid gaat opstellen (naar verwachting in 2028) voor de opwekopgave van (wind)energie na 2030.</p>
13a.	<p>In hoofdlijnen zijn we het eens met de visie. Wij merken echter wel op dat het stuk erg omvangrijk is en daardoor moeilijk leesbaar is/wordt voor onze burgers en ondernemers van de gemeente Bernheze. Hoe komt men te weten wat het concreet betekent voor hun probleem, plan of locatie zonder het hele document te hoeven lezen? Graag zouden we de leesbaarheid van document verbeterd zien, waarbij de gemiddelde inwoner en ondernemer van onze gemeente begrijpt wat te doen. Dit vergroot de haalbaarheid van de plannen die men indient bij de gemeente.</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Dank voor uw steun.</p> <p>Het werkingssfeer van de Omgevingswet is heel breed, daardoor is het een uitgebreid document geworden. Daarbij willen we zoveel mogelijk recht doen aan de inbreng van partners, inwoner en ondernemers. We onderzoeken nog hoe we de visie voor inwoners en ondernemers beter toegankelijk kunnen maken in de loop van 2024.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

13b.	<p>In de ontwerp-omgevingsvisie wordt een kaart op pagina 54 weergegeven waarin het regionaal fietsnetwerk wordt aangeduid. We concluderen dat het fietsnetwerk niet de routes volgt die we als inwoners van Vorstenbosch meestal volgen. We zouden graag zien dat het fietsnetwerk beter aansluit naar onze behoefte, waardoor in de toekomst hier ook meer aandacht aan kan worden geschonken qua onderhoud en veiligheid. Bijvoorbeeld de weg van Vorstenbosch naar Veghel (fietsverkeer jeugd naar middelbare school) valt buiten het fietsnetwerk. Graag zien we een aanpassing van het fietsroutenetwerk of een extra aanduiding van fietsverbindingswegen van Vorstenbosch naar de dorpen Heeswijk-Dinther, Loosbroek, Nistelrode, Veghel en Uden.</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Uw organisatie en uw suggesties voor veilige en aantrekkelijke fietsroutes zullen worden betrokken bij het op te stellen programma mobiliteit en infrastructuur in 2024.</p> <p>Bij de eerstvolgende aanpassing van de omgevingsvisie worden de strategische beleidskeuzen uit programma's verwerkt in een omgevingsvisie 2.0</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
13c.	<p>Vanuit Loosbroek wordt de Berkenvenseweg aangeduid als fietsroute terwijl op de kaart op pagina 62 deze weg ook is ingetekend als hoofdverbinding tussen Loosbroek en Vorstenbosch voor gemotoriseerd verkeer. Dit vinden wij niet passend. Wij stellen voor om de fietsroutes en hoofdverbinding te scheiden. De Kampweg voor gemotoriseerd verkeer en de Berkenvenseweg voor langzaam verkeer.</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>De suggesties zullen worden betrokken bij het op te stellen programma mobiliteit en infrastructuur</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
13.d	<p>In de visie wordt er gesproken om het dorpscentrum van Vorstenbosch autoluw te maken. Bij Vorstenbosch is dit echter niet ingetekend, zoals bij Heeswijk-Dinther en Nistelrode. Dit zouden we graag aangepast zien. Tevens willen we in het centrum van Vorstenbosch trekker- en vrachtverkeer weren. Het blijkt in de praktijk dat grote tractoren de gehele openbare ruimte kapot rijden. Hier kan het trekkerverkeer niets aan doen, maar het geeft ontzettend veel overlast en onnodige kosten van bijvoorbeeld de</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>De suggesties zullen worden betrokken bij het op te stellen programma mobiliteit en infrastructuur.</p> <p>De ontheffingen voor extreem grote landbouwvoertuigen worden door de provincie verleend. De gemeente erkent het veiligheidsrisico van dergelijke voertuigen en betreft dit vraagstuk bij het op te stellen programma mobiliteit.</p> <p>Het ontbreken van de aanduiding op de kaart om ook in Vorstenbosch autoverkeer te ontmoedigen herstellen we.</p>

	<p>zojuist aangepaste Kerkstraat. Wij zouden graag zien dat er kritisch wordt gekeken naar het verlenen van ontheffingen voor extreem grote landbouwvoertuigen en indien deze toch noodzakelijk zijn, vooraf te bepalen wat voor rijroutes toegestaan zijn.</p>		<p>Besluit: de kaart aanpassen, zodat ook daaruit blijkt dat we autoverkeer (waaronder vracht- en trekkerverkeer) in Vorstenbosch willen ontmoedigen.</p>
13e.	<p>In het ontwerp omgevingsvisie wordt gesproken over een vitale en duurzame landbouw voor de deelgebieden Beekdal en Peelhorst. Ook is klimaatadaptie en goede waterhouding terecht een zeer belangrijk item. In het landbouwgebied tussen Nistelrode en Vorstenbosch is de laatste jaren sprake van intensieve tuinbouw (onder andere aardbeien en prei) op vrijgekomen gronden van stoppende boeren. Dit is een zeer intensieve teelt wat tot veel hydrologische (veel beregening vanuit grondwater) en ecologische (veel spuiten) schade leidt. Daarnaast zijn de ondernemers met name buiten de gemeente gevestigd waardoor veel ongewenste zware en intensieve verkeersbewegingen zijn via het dorp Vorstenbosch en direct omliggende wegen richting Uden en Veghel;. Wij missen in de omgevingsvisie een concreet plan hoe met dit fenomeen om te gaan. Ons voorstel is om een ontmoedigingsbeleid te gaan voeren voor intensieve tuinbouw en de lokale boeren te stimuleren alternatieve teelten op de vrijgekomen gronden te plegen om de doelstellingen zoals hierboven beschreven ook daadwerkelijk te behalen. Anders blijft het dweilen met de kraan open en de ondernemers buiten de gemeente zijn niet vatbaar voor de visie binnen onze gemeente.</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>De door de dorpsraad beschreven situatie is bij de gemeente bekend. Daarom is in de visie opgenomen dat we het wenselijk vinden dat enerzijds het pesticiden en herbiciden gebruik en anderzijds het beregenen uit grondwater afneemt. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt echter bij andere overheden.</p> <p>De gemeente heeft nauwelijks mogelijkheden om hierin te sturen. Agrarische ondernemers hebben de vrijheid, binnen de grenzen van vergunning en omgevingsplan om zelf te kiezen welke landbouwproducten zij telen en hoe zij dat doen.</p> <p>De problematiek van landbouwverkeer door het dorp zal worden betrokken bij het op te stellen programma mobiliteit en infrastructuur.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
13f.	<p>Op pagina 91 van de ontwerp omgevingsvisie wordt gesproken om Achter de Bergen de recreatiedruk terug te brengen door de ontwikkeling van nieuwe</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Het beheer en onderhoud van groengebieden heeft onze aandacht en zullen we nader uitwerken in het Groenstructuurplan, de Bossenvisie en het</p>

	<p>aangrenzende groengebieden. Dit vinden wij positief, maar hierbij willen we ook aandacht voor de recente ontwikkelde natuurgebieden die op dit moment worden verwaarloosd (denk aan het gebied naast de Brakkensedijk wat nu aan het uitgroeien is tot een groot berkenbos). We willen dat men gepast onderhoud pleegt om het bedoelde heide-stuifgebied in stand te houden.</p>		<p>programma GGS.</p> <p>De tekst op pagina 91 richt zich op het gebied 'Achter de Bergen' bij Nistelrode. We doelen dus niet op het gebied bij Vorstenbosch dat ook 'Achter de Bergen' heet.</p> <p>Aan de Brakkensedijk bij Vorstenbosch liggen natuurpercelen van Staatsbosbeheer (compensatie A50) en van Golfclub The Duke (compensatie golfbaan). De gemeente houdt toezicht op de natuurcompensatie van de Golfclub en heeft recent afspraken gemaakt over het natuurbeheer hiervan.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
13g.	<p>Op pagina 91 wordt gesproken over een 'landschapspark' in de driehoek Uden, Veghel en Vorstenbosch. Graag zouden wij willen weten wat hier mee wordt bedoeld, want in het 'Ontwikkelperspectief stedelijk Brabant' staat hierin niets over vernoemd.</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Het landschapspark dient ertoe om de omgevingskwaliteit van het gebied te beschermen en zo mogelijk te verbeteren, en als bufferzone tussen twee kernen te functioneren, zodat Veghel en Vorstenbosch niet naar elkaar toe gaan groeien.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
13h.	<p>Wij willen aandacht vragen voor de zandwegen. Deze worden in de visie van belang geacht mede voor de biodiversiteit. Dit delen wij, echter deze zijn niet vastgelegd in het stuk. Graag zouden wij deze terug zien in een kaart, om de zandwegen goed te waarborgen voor de toekomst. Een aantal jaar geleden is hiervoor een studie gemaakt door HBO studenten. Dit kan een goede leidraad zijn.</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Wij delen uw mening dat de zandwegen zeer waardevol zijn. In het programma mobiliteit en infrastructuur en het programma GGS werken we dit verder uit. Op de interactieve kaart GGS op www.samenbernheze.nl staan de zandwegen aangeduid.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
13i.	<p>Op pagina 48 worden 'Groene gezonde cirkels' getekend. Deze gaan ook over onze gemeentegrenzen. Zijn bij de gemeenten Meierijstad en Maashorst deze cirkels bekend? Sluit</p>	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Met de buurgemeenten hebben wij regelmatig overleg en wij attenderen hen op onze visie bijv. over het verminderen van milieuoverlast voor onze inwoners. Wij kunnen echter niets afdwingen, immers elke gemeente gaat</p>

	het beleid van Bernheze op hun beleid aan en wordt er met deze cirkels rekening gehouden? Wij gaan hier nu wel van uit.		over hun eigen grondgebied. We zullen bij ernstige overlast niet schuwen om juridische stappen te ondernemen. Besluit: geen aanpassingen
13j.	Op pagina 50 wordt gesproken over grondwaterbeschermingsgebied. Echter ligt deze op de kaart buiten onze gemeente. Waarom wordt deze niet aangeduid bij ons waterwinbedrijf? Dit is toch in het algemeen belang dat hier zorgvuldig mee omgegaan wordt? Wij zien graag een aanpassing van de kaart en rondom het waterwinbedrijf een grondwater beschermingsgebied.	Dorpsraad Vorstenbosch	Waterwinning is een provinciale bevoegdheid. In Bernheze ligt een waterwingebied en een boringsvrije zone, maar geen grondwaterbeschermingsgebied. Deze beschermende aanduidingen hebben wij overgenomen in onze visie, omdat wij ook willen zorgdragen voor de bescherming van ons drinkwater, voorzover onze bevoegdheden reiken. Besluit: geen aanpassingen
13k.	Op pagina 65 wordt gesproken over betaalbare woningen en hoe dit wordt bereikt. Graag willen we hieraan toevoegen, dat de overheid en projectontwikkelaars meer gebruik moeten maken van lokale bedrijven.	Dorpsraad Vorstenbosch	De gemeente ondersteunt het pleidooi om gebruik te maken van lokale ondernemers. Echter regelgeving schrijft voor dat de overheid bij wat grotere opdrachten een eerlijke concurrentie moet borgen in een open aanbesteding. Projectontwikkelaars hebben de vrijheid om eigen keuzes te maken bij het inhuren van onderaannemers. We geven daarbij wel aan dat onze voorkeur uitgaat naar lokale ondernemers. Besluit: geen aanpassingen
13l.	Op pagina 66 wordt gesproken over de inzet van het Groenfonds. Wij willen hier graag aan toevoegen dat de middelen uit het groenfonds zo dicht mogelijk bij het initiatief moet landen, zodat omwonenden een relatie leggen met de nodige investering van een lokaal initiatief.	Dorpsraad Vorstenbosch	Eens, we zullen bij de uitvoering van het Groenfonds hierop sturen. Uw verzoek betrekken we bij de uitwerking in het programma Groene Gezonde Structuren en het Groenstructuurplan Besluit: geen aanpassingen
13m.	Op pagina 67 wordt gesproken over VAB impuls als een instantie die gebouwen afbreekt en bijdraagt aan de landschappelijke en natuurlijke waarde. Dit is niet juist, graag andere benaming.	Dorpsraad Vorstenbosch	VABIMPULS is gericht op de aanpak van (het voorkomen van) leegstand in het landelijk gebied van Brabant. Het is een initiatief van de provincie Noord-Brabant in samenwerking met Brabantse gemeenten, BrabantAdvies en Stimulus Programmamanagement. De tekst op pag. 67 passen we met deze aanvulling aan. Besluit:

			<p>Schrappen van via de VAB impuls op pagina 67.</p> <p>Aansluitend de zin vervolgen met: Daarbij kunnen ze gebruik maken van de VABIMPULS die gericht is op de aanpak van (het voorkomen van) leegstand in het landelijk gebied van Brabant. Het is een initiatief van de provincie Noord-Brabant in samenwerking met Brabantse gemeenten, BrabantAdvies en Stimulus Programmamanagement.</p>
13n.	Op pagina 133 staat dat Vorstenbosch het meest voor hand liggend is aangewezen op Veghel. Wij zijn van mening dat voor Vorstenbosch zowel op Veghel als Uden is aangewezen.	Dorpsraad Vorstenbosch	<p>Dank uw wel voor uw suggestie. Deze nemen we graag over.</p> <p>Besluit: op pag 133 tekst aanvullen met en Uden</p>
14a.	<p>Als ZLTO Bernheze hebben wij vele malen de belangen van de land- en tuinbouw binnen de gemeente mogen vertegenwoordigen en mogen wij spreken van een drukke maar zeer mooie tijd. De aanpak van de gemeente Berheze is wat ons betreft een goede manier geweest om alle belangen te horen en hieruit een gezamenlijk gedragen visie te kunnen schrijven.</p> <p>De omgevingsvisie is een veel omvattend document en om te kijken wat de effecten zijn is de OER opgesteld. Hierbij is gekeken naar alle belangrijke aspecten waarbij de huidige situatie vergeleken wordt met de situatie zoals deze omschreven staat in de concept omgevingsvisie. Ons inziens is dit wel erg rooskleurig en niet heel realistisch gedaan. Ten eerste lijkt er geen rekening gehouden te zijn met kruis-effecten, wanneer je namelijk aan het ene knopje draait, heeft dat een effect op veel meer onderdelen. Het volledig groen worden van alle onderdelen is ons inziens dan ook vrijwel onmogelijk. Daarnaast zijn alle wensrichtingen, die zeker niet allemaal haalbaar en betaalbaar zijn, omgezet naar uitvoering. Wij vragen ons ten zeerste af hoe dit ooit te bereiken is. Het lijkt ons goed om dit in ieder geval duidelijk te benoemen</p>	ZLTO	<p>De omgevingsvisie is een lange termijnvisie. Deze is mede gebaseerd op de opgaven, beleidsvisies en ambities uit bronnen van andere bestuurslagen. Zo hebben de EU en het rijk forse ambities met betrekking tot klimaat, biodiversiteit, biobased bouwen, circulair etc.</p> <p>In de periode van 20 – 30 jaar, waar deze visie betrekking op heeft, bouwen we hierop voort en zijn daarmee realistisch. Het is onze de bedoeling dat de gemeente een vertaling geeft van de opgaven en ambities van andere bestuurslagen in onze gemeente en er een realistisch beeld ontstaat indien alle ambities tot stand komen.</p> <p>Wat we samen met deze bestuurslagen en andere partners in de gemeente concreet van deze visie gaan uitvoeren werken we uit in programma's onder de Omgevingswet. Dan pas komt in beeld de omvang van de financiën en het tempo. Er is bijvoorbeeld nu nog geen zicht op de hoeveelheid financiën in bijvoorbeeld 2030, maar uit beleidsdocumenten blijkt dat de ambities groot zijn. Op het moment dat er meer duidelijkheid is werken we samen met de belanghebbenden en partners uit wat dat betekent voor een gebied. De gebiedsvisie Aa-Noord is daar een goed voorbeeld van.</p> <p>De OER is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau en zij komen tot de conclusie dat met de ambities uit de omgevingsvisie op alle criteria een verbetering te zien is. De door u bedoelde kruiseffecten zijn met de expertjudgement in de OER voor zover bekend rekening gehouden.</p>

	om wel een eerlijk beeld mee te geven aan ons allen.		Besluit: geen aanpassingen
14b.	<p>De gemeente Bernheze is grofweg op te splitsen in drie deelgebieden, de Peelhorst, het Beekdal en het Dekzandgebied. Het duidelijke onderscheid is ons begrijpelijk en ook met de insteek niet overal kan alles, snappen wij de keuze om voorkeuren aan te geven voor ieder gebied. Echter is het onacceptabel dat bedrijven in het Beekdal of de Peelhorst geen mogelijkheden meer hebben voor het door ontwikkelen van hun bedrijf. Dat de voorkeur uit gaat naar verplaatsing is begrijpelijk, maar wanneer een bedrijf wil investeren, deze terug wil verdienen door een uitbreiding van zijn bedrijf, maar daardoor wel zorgt voor een afname van de totale milieubelasting, zou dit ten aller tijden mogelijk moeten blijven, ook in deze twee gebieden. Momenteel wordt dit uitgesloten en dit moet wat ons betreft niet de insteek zijn.</p>	ZLTO	<p>Een bedrijf mag altijd binnen de geldende regels van het omgevingsplan en de vergunningen ondernemen, door ontwikkelen en investeren. Dus de bestaand rechten en plichten, voor zover de gemeente daartoe bevoegd is, blijven gelden.</p> <p>De gemeente wijst er wel op dat niet alleen de gemeente de rechten en plichten van een agrariër bepaalt. Ook hogere regelgeving van bijvoorbeeld de rijksoverheid (denk aan stikstof, KRW en mestregelgeving), kan rechtstreeks ingrijpen in de bedrijfsvoering van een agrariër of vereist dat de gemeentelijke toestemmingen worden aangepast.</p> <p>Echter zodra een bedrijf wil investeren in de twee extensiveringsgebieden Beekdal en Peelhorst en daarvoor een wijziging van het omgevingsplan of de vergunningen nodig is, gaat de gemeente in gesprek met de ondernemer om de beste kansen voor de toekomst te onderzoeken op de huidige locatie (binnen het bestaande bouwblok) of in het dekzandgebied (waar een groter bouwblok mogelijk is). Zowel de bedrijfseconomische belangen van de agrariër als de brede maatschappelijke doelen waar de gemeente zich op richt vormen de uitgangspunt voor het goede gesprek.</p> <p>Extensivering in het Peelhorstlandschap en het Beekdallandschap heeft overigens niet alleen betrekking op de milieubelasting. De Omgevingswet heeft een bredere werkingssfeer, t.w. de gehele fysieke leefomgeving. Maatschappelijke opgaven als gezondheid, biodiversiteit, landschapskwaliteit, circulariteit, klimaatbestendigheid, mobiliteit, recreatie en cultuurhistorie vormen eveneens argumenten om tot onze keus van extensivering in het Peelhorstlandschap en het Beekdallandschap te komen. Wanneer echter blijkt dat een investering binnen het bestaande bouwblok, waarvoor wel de toestemmingsvereisten van de gemeente aanpassing behoeven, in deze twee extensiveringsgebieden ook substantieel bijdraagt aan de hiervoor genoemde maatschappelijke doelen (niet limitatief), dan hanteren we graag de methode van de gebiedsgerichte aanpak. De gebiedsgerichte aanpak is een strategie, waarbij een gewenste verbetering van de omgevingskwaliteit gecombineerd wordt met perspectief voor de ondernemer.</p>

			<p>In het programma Transitie Landbouw werken we deze strategie verder uit.</p> <p>Besluit: tekst op pag 103 verduidelijken en aanvullen:</p> <p>Een bedrijf mag altijd binnen de geldende regels van het omgevingsplan en de vergunningen ondernemen, door ontwikkelen en investeren. Dus de bestaande en actuele rechten en plichten, voor zover de gemeente daartoe bevoegd is, blijven gelden. Dit geldt voor het hele grondgebied van de gemeente.</p> <p>Voor zowel de extensivering in het Beekdallandschap en het Peelhorstlandschap als in het intensieve en innovatieve dekzandlandschap werken we de doelstellingen en omgevingswaarden verder uit in verschillende programma's, waaronder die van de Transitie landbouw.</p> <p>De strategie van de Gebiedsgerichte Aanpak zal onderdeel uitmaken van dit programma.</p>
14c.	<p>Het benoemen van gebieden, zowel de drie deelgebieden als de GGS (groene gezonde structuren), is een stempel die je niet zomaar op een gebied kan drukken. Dit heeft namelijk grote gevolgen voor alle mensen binnen deze gebieden. Het bestaansrecht kan hierdoor direct aangetast worden en de bedrijfsvoering volledig op slot. Huidige activiteiten of teelten kunnen hierdoor direct onmogelijk gemaakt worden of zelfs verboden worden. Wij zouden graag zien dat zeker zonering rondom de kernen, maar ook de deelgebieden, afgezwakt worden, er benoemd wordt dat deze flexibel zijn en er extra aandacht besteed wordt om eerst de effecten op alle bestaande activiteiten in kaart te brengen alvorens te handelen. Het tast het bestaansrecht van de</p>	ZLTO	<p>De omgevingsvisie is een lange termijnvisie en tast op geen enkele manier het bestaansrecht aan en zet niet de bedrijfsvoering op slot. Alle activiteiten die nu al plaatsvinden binnen de huidige juridische kaders (wetten, omgevingsplan en vergunningen) blijven mogelijk. De omgevingsvisie heeft geen juridisch bindende gevolgen voor inwoners en ondernemers. Het is alleen zelfbindend voor de gemeente.</p> <p>De Groene Gezonde Structuren in het buitengebied zijn indicatief weergegeven. In een programma GGS werken we dit concreet uit met diverse partners zoals de ZLTO.</p> <p>Met deze visie geven we de gewenste ontwikkelrichting aan. In diverse programma's werken we dit verder uit. Het is de wens van de gemeente dat we de belangen van agrariërs bij de programma's betrekken en waar mogelijk de maatschappelijke opgaven als een nieuw verdienmodel voor de agrariërs mogelijk willen maken.</p>

	<p>huidige activiteiten aan wanneer hier geen gehoor aan gegeven wordt.</p>		<p>In de programma's Groene Gezonde Structuren en Transitie landbouw werken we dit verder uit. Dan worden ook de belangen van de bestaande activiteiten betrokken.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
14d.	<p>De landbouw is jaren geleden een transitie gestart uit eigen beweging. Er wordt gezocht naar andere systemen om dieren te houden, teeltondersteuning, nevenactiviteiten, extensivering, het telen van andere gewassen en ga zo maar door. Deze transitie wordt momenteel aangejaagd door wet- en regelgeving die op ons af komt en vraagt veel van de sector. Er wordt gesproken in de concept visie over het vertellen van het eerlijke verhaal en het toewerken naar kringlooplandbouw. Echter wordt het eerlijke verhaal al jaren verteld en is de land- en tuinbouw vrijwel de enige sector die in een kringloop werkt. Naar schatting is 2/3 van de opgewekte groene energie in Bernheze afkomstig uit de agrarische sector en dit zal op termijn nog veel meer worden. Daarnaast wordt door de dierhouderij ontzettend veel afvalstromen uit de humane industrie, denk aan bierbrouwerijen, suiker unie en de productie van bio-ethanol, omgezet van een afvalstroom naar een hoogwaardig dierlijk product. De negatieve benadering in de concept omgevingsvisie zou dan ook eer doen aan de sector als deze aangeduid wordt aan het verder stimuleren en door ontwikkelen van kringlooplandbouw en het uitdragen van dit eerlijke verhaal. Samen kan er gezocht worden naar een juiste invulling van de land- en tuinbouw, maar dan moet er wel met wederzijds respect gesproken worden.</p>	ZLTO	<p>De gemeente steunt uw gedachte lijn. De innovaties in de agrarische sector zijn enorm en daar zijn we trots op en daar hebben we veel respect voor. We delen de mening niet dat er negatief gesproken wordt over de landbouwsector in deze visie.</p> <p>We zijn blij met de ZLTO als partner en onze individuele agrarische ondernemers om de transitie van de landbouw mogelijk te maken. Wij hebben in de visie daarom nadrukkelijk gekozen voor het benutten van kansen, zowel voor de ondernemer als voor de maatschappelijke opgaven.</p> <p>Dat er een transitie in de landbouw gaande is en versneld moet worden delen wij. Kringlooplandbouw is daarbij een belangrijke strategie.</p> <p>Wij zetten daarom de benadering van kansen zoeken en aanpakken voort in het programma Transitie Landbouw. Daar betrekken wij u graag bij als een gewaardeerde partner.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

14e.	<p>Veel uitgangspunten en richtingen die vermeld zijn in de omgevingsvisie vloeien voort uit wet- en regelgeving afkomstig uit andere overheidsinstanties zoals de landelijke overheid, provincie en het waterschap. Een aantal van deze uitgangspunten zijn alweer achterhaald waardoor hier een zwaarder streven vermeld staat dan er gevraagd wordt. Het lijkt ons veel beter om te vermelden dat er aangesloten wordt bij het beleid gevoerd door deze instanties in plaats van het daadwerkelijk noemen van deze uitgangspunten. Een voorbeeld is bijvoorbeeld de reductie van 50% stikstof in 2030. Uit alles blijkt inmiddels dat het alweer terug gezet is naar het wettelijk vastgelegde jaartal 2035, maar het is ook maar zeer de vraag of stikstof überhaupt het uitgangspunt blijft voor het halen van de natuurdoelen. Het is dan misschien wel een dynamisch document wat iedere keer aangepast zal worden, maar om dit alles steeds te doen en alle veranderingen bij te houden, kost ontzettend veel tijd en heeft geen meerwaarde. Vermeld het volgen van de richtlijnen vanuit de andere instanties en laat de inhoud en uitgangspunten buiten dit document.</p>	ZLTO	<p>De gemeente is gehouden de opgaven en ambities van andere bestuurslagen te betrekken bij het opstellen van de omgevingsvisie. Voor de gemeente is het van belang te weten wat deze opgaven en ambities zijn. Daar moeten we mee dealen en daar kunnen we helder over zijn. Dat is ook het eerlijke verhaal.</p> <p>Door deze ambities te vertalen in de gemeentelijke omgevingsvisie, houden we zelf de regie.</p> <p>Daarmee onderbouwen we ook waarom we tot bepaalde keuzes zijn gekomen. Wij delen uw mening dus niet om deze weg te laten, ondanks dat de politieke dynamiek regelmatig tot wijzigingen leidt.</p> <p>U noemt het voorbeeld van het jaartal van stikstof. Maar in een visie met een einddatum van 2040 maakt dat dus niet uit.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
14f.	<p>Het buitengebied van de gemeente Bernheze is een mooi karakteristiek agrarisch buitengebied met vele mooie plekken om van de natuur en de vrije omgeving te genieten. Iets waar wij als land- en tuinbouw graag ons steentje aan bij dragen en dit al sinds jaar en dag inrichten en onderhouden. Een van de hoofdpunten in de omgevingsvisie zijn de zandpaden, die als eye-catcher worden beschouwd. Hier wordt dan ook gekozen voor het verder laten verwilderen van deze paden om deze zo natuurlijk mogelijk te houden. Echter wordt hier volledig voorbij gegaan aan de functie van deze paden, namelijk het komen van A naar B. Vaak zijn deze</p>	ZLTO	<p>Het was voor ons vanzelfsprekend dat zandwegen ook een mobiliteitsfunctie hebben. We begrijpen echter dat de tekst van de omgevingsvisie hierover tot misverstanden kan leiden. Overigens zullen we het gebruik van sommige zandwegen afschalen, waarbij we het belang van de agrariër vanzelfsprekend zullen betrekken. In het programma mobiliteit en infrastructuur werken we dit verder uit.</p> <p>Besluit: Aanvullen van de tekst op pag 67.</p> <p>Zandwegen hebben vanzelfsprekend ook een functie voor het ontsluiten van landbouwpercelen en erven.</p>

	<p>paden de toegang tot omliggende percelen en dan ook zeer belangrijk voor de voedselvoorziening van ons allen. Wij vragen dan ook om op te nemen in deze plannen om ten aller tijden de functionaliteit van de zandpaden voorop te laten staan, daar zijn zij immers ooit voor aangelegd. Dat er vervolgens gekeken wordt naar verder verbetering van de biodiversiteit en dergelijken, juichen wij van harte toe.</p>		
14g.	<p>In het concept omgevingsvisie wordt gemeente Bernheze en daarbij hoofdzakelijk het dekzandgebied gezien als wereldwijde koploper op het gebied van land- en tuinbouw. Bernheze wordt zelfs omschreven als toplocatie om deze activiteiten uit te voeren. Wij zijn zeer te spreken over deze positieve benadrukking in de concept omgevingsvisie en het inzien van de bijzondere sector die hier actief is. Innovatie, verduurzaming, ontwikkeling, vele aspecten zijn te vinden bij allerlei bedrijven binnen de gemeente en het positief uitspreken ten aanzien van deze koplopers doet ons deugd!</p>	ZLTO	<p>Bernheze staat bekend om zijn innovatieve en grootschalige voedselproductie en dat willen we graag ook tonen in deze omgevingsvisie. Dank voor uw compliment</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
14h.	<p>In de concept omgevingsvisie wordt gesproken over een duurzame en toekomstbestendige economie. Hier worden vele aspecten aangehaald waarin de economie, maar hoofdzakelijk de land- en tuinbouw verder kan verduurzamen. Natuurinclusief, circulair, CO2 neutraal, stikstof, sociale impact, allemaal termen die volledig uitgewerkt worden. Echter wordt er geen woord gesproken over de toekomstbestendigheid zelf. Alles is gestoeld op economie en hier hoort een verdienmodel bij. Het eerste en daarmee ook het belangrijkste kunt wat toegevoegd dient te worden is dan ook een verdienmodel. Een verdienmodel is</p>	ZLTO	<p>Wij zijn het met u eens dat het verdienmodel cruciaal is bij een succesvolle transitie van de landbouw. Naar onze mening staat dit voldoende beschreven in de omgevingsvisie op pag 105</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

	ten slotte de basis om het verder verduurzamen van de sector mogelijk te maken.		
14i.	Er wordt veelvuldig gesproken over 'ander' voedsel en dat dit gevraagd zou worden vanuit de maatschappij. Echter is dit de vraag vanuit enkele politieke groeperingen en NGO's, maar de maatschappij zelf zal bepalen of deze vraag er echt is, wie betaalt bepaalt. Als er gekeken wordt naar de consumptie van voedsel, wordt er vooral gevraagd om natuurlijk, gezond en betaalbaar voedsel. De consument kiest in de winkel nou eenmaal zelf wat hij of zij koopt. Laat deze verandering naar ander voedsel dan ook over aan de consument, waar vraag is, wordt aanbod gecreëerd. Het verdienmodel dient namelijk wel op orde te zijn wil je over kunnen stappen naar 'ander' voedsel.	ZLTO	<p>In grote lijnen ondersteunen wij uw pleidooi. Echter de EU, het rijk en de provincie hebben de ambitie om het voedselsysteem te veranderen. En daarop te willen sturen met bijvoorbeeld het GLB en het aandeel biologische boeren. Dat is dus niet alleen de mening van NGO's en politieke groeperingen.</p> <p>In de omgevingsvisie bieden we daarom de ruimte aan ondernemers die willen instappen in dit andere verdienmodel. Maar het is inderdaad aan de ondernemer zelf om deze afweging te maken. En de ondernemer volgt de wensen van de consument. Daar zijn we het over eens.</p> <p>In het programma transitie landbouw werken we dit onderwerp verder uit.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
14j.	Wij willen graag de aandacht vragen voor een trend die ontbreekt in de concept omgevingsvisie. De laatste tijd wordt er steeds vaker gesproken over de voedselproductie en daarbij horende voedselzekerheid. Wij dienen namelijk niet alleen onszelf als Bernheze, of als provincie Brabant te voeden, maar ook Nederland, Europa of zelfs de rest van de wereld. Voedselzekerheid is een opkomende trend die bedreigd wordt door vele andere trends die gaande zijn. Als we alleen al kijken naar Nederland, produceren wij momenteel aan voedingswaarde iets meer als 60% van wat wij als Nederland consumeren. Wij produceren weliswaar veel hoogwaardig voedsel waardoor wij in waarde (lees euro's) meer exporteren dan importeren, maar wanneer we de grenzen sluiten of alle export willen schrappen, gaan wij als Nederland zeer import-afhankelijk worden. Het zou zelfs kunnen leiden tot hongersnood in Nederland	ZLTO	<p>Nederland is koploper in het produceren van voedsel op wereldschaal van hoge kwaliteit. Voedselzekerheid is daarbij zeker ook een argument. Daarom hebben we Bernheze ook genoemd als koploper in de voedselproductie.</p> <p>Het voedselsysteem zal echter de komende decennia veranderen. Hoe dat zal gaan is afhankelijk van markt, overheid en maatschappelijke opgaven.</p> <p>In het programma Transitie landbouw werken we dit samen met de ZLTO en andere partnerorganisaties uit op de schaal van Bernheze.</p> <p>Besluit: tekst op pag 99 (eerste alinea) en 102 (nieuwe eerste bullet) aanvullen met het onderwerp voedselzekerheid als argument.</p> <p>De voedselproductie in Bernheze draagt in belangrijke mate bij aan de voedselzekerheid in Europa en zelfs in de wereld. Dat belang telt voor de gemeente zwaar.</p>

	<p>en de rest van West-Europa wanneer hier geen aandacht aan besteed wordt en hier bewust bij stil gestaan wordt. Zolang andere landen afhankelijk zijn voor de toelevering van onze hoogwaardige producten, zullen wij de import van voedsel kunnen waarborgen. Maar wanneer wij alle export willen uit faseren, zijn wij niet meer relevant op de wereldmarkt met alle niet te overziende effecten tot gevolg. Kortom, voedselproductie en voedselzekerheid verdient zeker een plek tussen alle trends die vermeld zijn in de omgevingsvisie.</p>		
15a.	<p>Met veel interesse hebben wij de Omgevingsvisie (ontwerp) Bernheze gelezen. In de totstandkoming ervan zijn wij partner geweest en ook in het vervolg willen wij als partner onze betrokkenheid tonen en bijdragen leveren. In dat licht een opmerking. In het proces om tot de ontwerp Omgevingsvisie te komen hebben wij een reactie gegeven (zie bijlage; gedateerd februari 2023). Deze is helaas geen onderdeel van het dossier en zeer waarschijnlijk ook niet, voorafgaand aan uw beraadslagingen, bij u onder de aandacht gebracht. Bij navraag kwam het antwoord: ‘maar deze is wel in het ontwerp meegenomen’. Dat is echter voor ons niet zichtbaar. Verzoek aan u om bij vaststelling van de Omgevingsvisie, naast de hierna genoemde punten, expliciet ook in te gaan op onze eerder ingebrachte reactie(februari 2023), en deze dus te zien als onderdeel van deze formele inspraakreactie. Ook maken we ons zorgen. De ontwerp Omgevingsvisie is een enorm ambitieus document. De ambities en doelen buitelen over elkaar heen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dit betekent dat wij focus missen op wat dan de voor u meest betekenisvolle grote opgaven zijn van Bernheze op de lange termijn. En hoe we die terug kunnen vertalen naar het nu. Wat ons betreft gaat het om klimaat, groen en 	Actief Burgerschap	<p>De keuzes van de gemeente waar Actief Burgerschap op doelt zijn ambitieus, maar voor een deel ook afhankelijk van de keuzes van EU, rijk, provincie en waterschap. Met bijv een BPLG, Ruimtelijk voorstel, Woondeal en Novex de Peel verwachten we nieuwe kansen, die we in de omgevingsvisie al voorzien hebben van een antwoord. En we werken samen met overheden en andere partnerorganisaties de ambities uit. Het is niet alleen aan de gemeente, zo beschrijven we de partnergedachte in de omgevingsvisie.</p> <p>De strekking van uw reactie van februari heeft wel degelijk een plaats gekregen in deze visie, voor zover het past bij een lange termijn visie voor de fysieke leefomgeving.</p> <p>We danken u dat u onze zorgen deelt mbt de arbeidskrapte waar we als gemeente veel last van hebben. We zullen prioriteiten stellen, waar we als gemeente onze bijdrage aan willen leveren. Daarvoor starten we diverse programma’s op, waar we deze scherpe keuzen voor de korte en middellange termijn zullen maken. Dat doen we graag met onze partnerorganisaties, waaronder Actief Burgerschap, waarbij we graag ook een beroep doen op hen, om bij te dragen aan de ambities.</p> <p>In programma's werken we de middellange termijn pas verder uit. Daar beginnen we in 2024 mee. De omgevingsvisie heeft een tijdshorizon van 2040 met een doorkijk naar 2050.</p>

	<p>leefbaarheid, waarbij leefbaarheid voor ook in een brede sociaal maatschappelijke context bedoeld is. En de integratie deze thema's, zowel in de kernen als daarbuiten. Wij zouden u willen vragen kleur te bekennen op wat uw keuzes zijn gericht op de lange termijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tegelijkertijd betekent de veelheid aan ambities en doelen dat het er in de te maken afwegingen om tot concrete resultaten te komen, niet gemakkelijker op wordt. We merken dat de gemeente, om bekende redenen zoals die m.b.t. arbeidsmarktkrapte, nu al het werk niet aan kan. - Is het dan niet beter nu alles in te zetten op de korte en middellange termijn (voordat het te laat is) en vervolgens met meer focus (wat vinden we echt belangrijk) de verdere toekomst uit te werken? <p>En misschien is Bernheze ook gewoon te klein om dit allemaal tegelijkertijd aan te kunnen? Graag vernemen wij uw visie op bovenstaande zorgen en vraagstukken. In deze reactie houden we de genoemde punten in de reactie van februari 2023 aan als structuren beperken ons tot aanvullingen daarop.</p>		<p>Besluit geen aanpassingen</p>
15b.	<p>(reactie februari 2023): We willen betrokken worden en mee denken en doen bij een aantal gebiedsontwikkelingen in ons dorp; zodat we ons daar met de gehele bevolking nu en in de toekomst eigenaar van gaan voelen; het voelt alsof anderen voor ons aan het bepalen en beslissen zijn hoe wij in Heeswijk-Dinther moeten wonen en leven; dat is onbevredigend en miskent de denk- en doekracht van onze inwoners; het is het dorp die het doet en de overheid die faciliteert; voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De gebiedsontwikkeling bij de Abdij, Bernrode en Laverhof 	Actief Burgerschap	<p>Met het ontwikkelen van de omgevingsvisie is Actief Burgerschap een gewaardeerde partij en samenwerkingspartner gebleken. We hebben in drie dialogsessies en inwonersbijeenkomsten ruime gelegenheid gegeven bij te dragen aan de omgevingsvisie. Actief Burgerschap was daar professioneel vertegenwoordigt.</p> <p>En ook in het vervolgproces in bijvoorbeeld programma's zetten we de constructieve samenwerking voort.</p> <p>Bij concrete projecten in Heeswijk-Dinther hanteren we het door de raad vastgestelde participatiebeleid. Indien u van mening bent dat u daar onvoldoende gehoord bent dan raden we u aan deze via de gebruikelijke kanalen kenbaar te maken. Uw opmerking is, zoals begrijpt, niet relevant voor de omgevingsvisie.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - De woningbouwontwikkelingen aan de randen van ons dorp - De kleinere inbreidingsplannen zoals die bij de kerk in Heeswijk, de inbreiding bij het oude Rabobankkantoor in Heeswijk, en een aantal lege plekken in Dinther. <p>In 15c. vindt u de reactie die hierbij aansluit van november 2023.</p>		<p>Besluit: geen aanpassingen</p>
15c.	<p>(reactie november 2023): Wij missen vervolgens het perspectief op de langere termijn (2040!). We lezen geen antwoorden op vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe groot moet Heeswijk-Dinther zijn om leefbaar te blijven, bijvoorbeeld m.b.t. de aanwezigheid van winkels en overige voorzieningen in het centrum (nu ook al een actuele problematiek). - Wat betekent de demografische ontwikkeling voor de woningbouwplannen (zowel de locatie ervan als het type woningen). Mogen wij aannemen dat deze vragen, samen met ons, als uitvloeisel van de Omgevingsvisie urgent worden opgepakt? 	Actief Burgerschap	<p>In omgevingsvisie werkt de ambities en doelen uit voor leefbare kernen in algemene zin. We gaan inderdaad niet specifiek in op elke kern afzonderlijk, m.u.v. een enkel specifiek vraagstuk.</p> <p>De vragen die u stelt voor Heeswijk-Dinther zullen nader worden uitgewerkt in programma's, waar we in 2024 een begin mee zullen maken. Vanzelfsprekend worden in deze programma's onze partnerorganisaties betrokken.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
15d.	<p>We willen samen met de gemeente ons dorp vergroenen; ommetjes maken van buiten naar binnen, maar ook dwars door de kernen heen; vergroening combineren met waterberging; niet alleen gras, maar ook struiken, houtwallen en bomen, zodat ook in ons dorp de biodiversiteit toeneemt, de hitte minder snel om zich heen slaat en het gezonder leven wordt.</p>	Actief Burgerschap	<p>Uw ambitie komt overeen met de ambitie in de omgevingsvisie en is uitgewerkt in het Thema Gezonde Leefomgeving onder de Groene Gezonde Structuren. Daarbij verwijzen we naar de specifieke uitwerking van de GGS in de kernen naar het GroenStructuurPlan (GSP).</p> <p>In het programma GGS, waarvan het GSP een groot onderdeel is, zullen we vanaf 2024 een begin maken met het concretiseren van de GGS-doelen.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
15e.	<p>Voor het thema vergroenen verwijzen wij verder graag naar onze reeds ingebrachte reactie binnen het gelijk oplopende proces van de Gezonde en Groene Structuren. Deze is als bijlage bijgevoegd.</p>	Actief Burgerschap	<p>Uw suggesties voor de GGS, zijn in goede orde ontvangen. Deze betreffen we in het programma Groene Gezonde Structuren waar we in 2024 een begin mee gaan maken.</p>

	Tevens wijzen wij in deze ook op de inspraakreactie van het IVN, in grote lijnen overeenkomstig met hetgeen wij voorstaan.		Besluit: geen aanpassingen
15f.	We willen verder werken aan zorgzaam samenleven: we doen al veel, maar er komt nog veel meer op ons af; bij dat zorgzaam samenleven hoort ook het investeren gepast kunnen wonen in verschillende woonvormen, in cultuur en cultuurhistorie, in ontmoeting (ook in het groen!); zodat wij elkaar blijven zien en spreken en elkaar blijven inspireren en scherp houden.	Actief Burgerschap	<p>We delen uw mening dat zorgzaam samenleven voortdurend aandacht vraagt, mede door de toenemende vergrijzing.</p> <p>De omgevingsvisie biedt daarvoor diverse aanknopingspunten. Maar ook het meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein 2023- 2029 dat 14 december 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld gaat hier op in.</p> <p>In het programma wonen, waar de woon-zorg visie onderdeel van uitmaakt, zal de door u gemaakte zienswijze verder uitgewerkt worden samen met onze partnerorganisaties.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
15g.	Een van de ambities van de Omgevingswet (en dus ook de Omgevingsvisie) is het beter integreren van sociale ambities binnen de fysieke en ruimtelijke ambities. Aan de ene kant zijn we, in beschrijvende zin, tevreden over wat deze ontwerp Omgevingsvisie ambieert op het sociale vlak. Door bijvoorbeeld groen en gezondheid met elkaar te koppelen kunnen er interessante kruisbestuivingen ontstaan op maatregelniveau.	Actief Burgerschap	<p>Dank voor uw tevreden reactie.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
15h.	We willen samen werken aan energieopwekking en duurzame mobiliteit; we denken dat we als lokale gemeenschap nog te weinig onze gezamenlijke kracht daarbij benutten; we doen ieder ons eigen dingetje (en doen ons best!), maar samen kunnen we meer.	Actief Burgerschap	<p>In de programma's onder de Omgevingswet zetten we de samenwerking die we met u in de omgevingsvisie hebben gevonden voort. De collectieve kracht van gemeenschappen is een sterk punt van de gemeente Bernheze en zal ook bij programma's over de energietransitie en duurzame mobiliteit onderdeel uitmaken.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
15i.	We missen feiten en cijfers. De simpele basis vanuit demografie bijvoorbeeld. Hoe oud zijn we in 2040, hoe snel gaat die vergrijzing? En met hoeveel zijn	Actief Burgerschap	<p>De omgevingsvisie heeft mn trends en ontwikkelingen beschreven in grote lijnen. De demografie hebben we bijvoorbeeld geduid in de grafieken op pag 58.</p>

	we nog in dit tempo? En hoe kunnen we daar dan in gaan sturen (bijvoorbeeld door mee te denken en te doen in de woningbouwplannen, zoals we in Rodenburg als stichting hebben mogen doen)		In de programma's gaan we dit verder uitwerken. Besluit: geen aanpassingen
15j.	Wat wij nog missen is de betekenis van deze Omgevingsvisie, als onderlegger van omgevingsplannen, waarin op een of andere manier zorgvraagstukken beter juridisch geborgd zouden moeten gaan worden. Als voorbeeld: biedt de Omgevingsvisie straks de ruimte om in geheel Bernheze juridisch te kunnen verankeren dat overal in onze gemeente mantelzorgwoningen of meer-generatie-woningen (in tuinen) geplaatst kunnen worden? Of dat er meer, al of niet experimenteel, met inwoners aan duo-woningen en andere (collectieve) woonvormen gewerkt kan worden?	Actief Burgerschap	De uitwerking van de visie in het omgevingsplan is een volgende stap, waar we in 2024 mee gaan starten. De programma's doen daar een aanzet toe, zodat een integrale en samenhangende aanpak ontstaat. Besluit: geen aanpassingen
15k.	We spreken een grote zorg uit over een hele belangrijke ontwikkeling die op gang gaat of moet komen betreffende de gemeenschap van de Abdij van Berne en het gehele gebied daaromheen. Een buitengewoon belangrijke cultuur historische buitenplaats als onderdeel van het gehele woonleefgebied van Heeswijk-Dinther. Voor de toekomst, zeker ook in het kader van de Omgevingsvisie, van groot belang dat we daar veel aandacht aan besteden. Wij pleiten ervoor om daar als gemeente samen met ons een grote rol in te spelen. Wij dringen daarbij aan op een open transparant proces waarbij tegelijkertijd vanuit een interactieve aanpak ook de energie, kennis en betrokkenheid vanuit de gemeenschap van Heeswijk-Dinther in is te zetten.	Actief Burgerschap	De participatie rondom initiatieven en projecten van derden, zoals die van de Abdij, ligt primair bij hen. Dat is de nieuwe norm van de Omgevingswet. Zodra plannen als initiatief bij de gemeente zijn ingediend en daarvoor bijv. een wijziging van het omgevingsplan nodig is, zal ook de gemeente de gebruikelijke participatie en inspraak regelen. Besluit: geen aanpassingen
15l.	Wij schrijven over ons nieuwe Dorpsontwikkelingsplan: PLAN HD. Het afgelopen jaar hebben we hiervoor bij onze inwoners	Actief Burgerschap	Complimenten voor uw initiatief. Wij zien de uitkomsten met belangstelling tegemoet.

	opgehaald wat zij belangrijk vinden. Binnenkort ronden wij PLAN HD af en gaan wij u uitnodigen om dit met ons en de inwoners van Heeswijk-Dinther te bespreken. Onderdeel van het plan is een verslag (in beeld en woord) van het doorlopen participatieproces in ons dorp.		Besluit: geen aanpassingen
16a.	Graag beginnen we met het geven van complimenten over de aanpak die de gemeente heeft gekozen om invulling te geven aan het opstellen van de omgevingsvisie. En daarmee ook aan haar maatschappelijk betrokken en actieve burgers. We hebben deelgenomen aan een groot aantal bijeenkomsten en van de opmerkingen die gemaakt zijn tijdens de bijeenkomsten lezen we veel terug in de 80% omgevingsvisie. Het is ook een gedurfd, ambitieus maar zeker ook realistisch document. Met name de manier waarop aandacht voor de natuur en groen wordt gezien als probleemoplosser ten aanzien van klimaatadaptatie, dat bewust wordt ingezet op stimuleren van duurzaam gedragen ook de manier waarop in het plan invulling wordt gegeven aan het (natuur)historische karakter van onze gemeente.	Clima Silva	Dank voor uw compliment. Wij erkennen dat de ambities groot zijn, maar deze bouwen voort op ambities van de EU, de rijksoverheid, de provincie en het waterschap. Het realiseren van deze ambities is voor een belangrijk deel afhankelijk van de concretisering van deze ambities door deze overheidspartijen. Besluit: geen aanpassingen
16b.	Wenselijk om in de visie op te nemen: P.20. We verminderen externe gezondheidsrisico's Opmerking: Het zou mooi zijn als we richting 2040 gezondheidsrisico's voorkomen in plaats van verminderen. Heel zwart-wit gesteld word je ziek of niet ziek. Een 'beetje minder' Parkinson, Alzheimer of Kanker hebben bestaat namelijk niet.	Clima Silva	Het voorstel van een zero risk benadering ten aanzien van gezondheidsrisico's is naar het oordeel van de gemeente niet realistisch. Hoe graag we dat ook zouden willen. Hogere regelgeving, waar we geen bevoegdheid hebben als gemeente, bepaalt welke risico's aanvaardbaar zijn. Gezondheid is daarnaast te veel afhankelijk van een complex aan omgevingsfactoren gecombineerd met leefstijl. De gemeente heeft overigens geen bevoegdheden als het gaat om het gebruik van chemische middelen, tenzij het gemeente-eigendommen betreft. Besluit: geen aanpassingen

16c.	P.22 In de kernen en op bedrijventerreinen verleiden we inwoners en werknemers graag tot ommetjes via deze groene gezonde structuren. Zeker in de kernen zetten we deze 'groene' ommetjes strategisch en klimaat adaptief in, zodat deze ook bijdragen aan de reductie van hittestress. Aanvullend in de visie op te nemen: Beleid richt zich op het stimuleren het waterneutraal inrichten van bedrijventerreinen. Aanvullend in de visie op te nemen: Infiltreren van hemelwater en het afkoppelen hemelwaterafvoeren van de riolering bij nieuwe ruimtelijke ontwikkeling is de standaard.	Clima Silva	Uw klimaatadaptieve suggesties nemen we graag mee naar de programma's die we vanaf 2024 gaan uitwerken. Het scheiden van hemelwaterafvoer van het riool en het opvangen van regenwater op eigen terrein (behalve bij zeer extreem weer) is bij nieuwe bouwprojecten al de norm. Zo staat dat beschreven in deze omgevingsvisie. Besluit: geen aanpassingen
16d.	P.33 We kiezen vaker voor modulaire en losmaakbare bouwmethodes met een lagere CO2 voetafdruk. Aanvullend in de visie op te nemen: bij voorkeur CO2 opslaan niet alleen minder uitstoten	Clima Silva	Met een lagere CO2 voetafdruk is impliciet ook het opslaan van CO2 in bouwproducten bedoeld. De omgevingsvisie spreekt daarom nadrukkelijk op het inzetten van biobased bouwmaterialen en elektrificatie van het bouwproces. Besluit: geen aanpassingen
16e.	P.33 Om de elektrificatie het hoofd te bieden maken we ruimte om in elke wijk een verdrievoudiging van de "trafohuisjes" tot stand te brengen en zullen op korte termijn nieuwe kabels gelegd moeten worden. De trafohuisjes worden duurzaam, circulair en natuur inclusief aangelegd. Aanvullend in de visie op te nemen: daarnaast wordt onderzocht of trafohuisjes en andere elektriciteit gerelateerde bouwwerken gerealiseerd kunnen worden die alternatieven bieden voor of werkzaam zijn zonder toepassing van SF6 gas.	Clima Silva	De gemeente heeft geen bevoegdheden m.b.t. het gebruik of toestaan van SF6 gas. Het is bekend dat dit gas als broeikasgas ongewenst is. Alternatieven zullen echter door de EU/het rijk i.s.m. de sector gezocht moeten worden. Wij volgen hierin de EU en het rijk. Besluit: geen aanpassingen
16f.	P.35 - Verkeersverbindingen voor actief verkeer geven we meer prioriteit en richten we aantrekkelijk en sociaal veilig in, bij voorkeur met groen.	Clima Silva	Uw suggesties betrekken wij graag in het programma mobiliteit en infrastructuur dat in 2024 van start gaat. Halfverharding of half-open verharding en andere verkeersbelemmerende maatregelen zijn hierbij nadrukkelijk in beeld, maar zijn niet overal toe te passen.

	<ul style="list-style-type: none"> - In de kernen is de maximale snelheid dertig kilometer per uur. We richten woon-en winkelerven in waar alleen stapvoets gereden mag worden. - We onderzoeken mogelijkheden om de snelheidsbeperkingen in de kernen realiseerbaar te maken, en daar de handhaving op aan te passen. <p>Aanvullend in de visie op te nemen: Stimuleren samenwerking verkeer en snelheidsbeperking door bij smalle wegen en passeerhavens met half verharding toe te passen en wegverbreding zoveel mogelijk vermijden. Aanvullend in de visie op te nemen: De keuze voor half verharding in woonwijken heeft naast een water infiltrerende werking ook een positieve invloed op snelheidsbeperking</p>		<p>Besluit: geen aanpassingen</p>
16g.	<p>Aanvullend in de visie op te nemen: P.40 Weidevogelgebied Kleine wilde zwaan verblijft hier in groten getale rond februari. De Bleken/ Dekzandgebied is foerageergebied roofvogels, verblijfplaats marters, patrijzen, meerdere dassenburchten, vlermuizen kolonies, reeën, kleine wilde zwaan</p>	Clima Silva	<p>De door u bedoelde natuurwaarden zijn op pag 90 in algemene zin beschreven. Echter de waarde voor wintergasten ontbreekt in deze opsomming.</p> <p>Besluit: Op pag 90 aan de laatste bullet toevoegen de term 'overwinteringsgebieden'.</p>
16h.	<p>P.42 Water en bodem sturend. Aanvullend in de visie op te nemen: Voor het beheersen van de waterkwaliteit wordt eerst gekeken naar natuurlijke oplossingen.</p>	Clima Silva	<p>In het programma water en riolering nemen wij de suggestie mee om eerst te kijken naar natuurlijke oplossingen. Bij de afweging betrekken we ook de kosten voor beheer en onderhoud.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
16i.	<p>P.42 We zorgen voor een doelmatige inzameling van afvalwater en zien afvalwater steeds meer als een grondstof. Aanvullend in de visie op te nemen: De gemeente staat open voor initiatieven die decentrale (afval)waterzuivering mogelijk maken.</p>	Clima Silva	<p>In het programma water en riolering nemen wij de suggestie mee. Bij de afweging betrekken we ook de kosten voor beheer en onderhoud.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

16j.	P.44 Met het inrichten van de buitenruimte op het meer vasthouden van water, wordt de buffer groter. Om wateroverlast tegen te gaan, moeten de mogelijkheid om in uitzonderlijke situaties af te voeren blijven. Aanvullend in de visie op te nemen: Beleid rondom wateren het inrichten van de buitenruimte richt zich op diepe infiltratie van schoon grondwater en het aanvullen van alle grondwaterlagen.	Clima Silva	Het voorstel voor diepte-infiltratie van schoon grondwater is een technische oplossing die voor een omgevingsvisie te ver gaat. De suggestie leggen wij voor aan provincie en waterschap, die hierin bevoegd gezag zijn. Besluit: geen aanpassingen
16k.	P.53 Hierbij geldt dat de transitie hand in hand gaat met grondwater peilverhogingen, dat betekent dat de teelt moet aanpassen bij het peil. Zo wordt de landbouw minder afhankelijk van beregening en grondwaterpompen. In natte tijden staan we tijdelijk water op graslanden toe om het grondwater aan te vullen. Aanvullend in de visie op te nemen: Beleid rondom water in het buitengebied richt zich op diepe infiltratie van schoon grondwater en het aanvullen van het grondwater en het aanvullen van alle grondwaterlagen. Peil gestuurde infiltratie en drainage wordt gestimuleerd. Evenals natuurlijke bevoeiing. Het sproeien van akkers met grondwater of water uit nabijgelegen waterlichamen wordt gecontroleerd en beperkt.	Clima Silva	De suggesties betrekken wij bij het programma water en riolering. In de kern hanteren we het principe dat elke druppel water in Bernheze moet blijven en Besluit: geen aanpassingen
16l.	P.50 De focus ligt op duurzame concepten die goed zijn voor de omgeving. Aanvullend in de visie op te nemen: Bij voedsel-en grondstofproductie ligt de focus op het versterken en in kaart brengen van lokale netwerken. Door de focus van grondstoffen- en voedselproductie door lokale ondernemers met lokale producten wordt ketensamenwerking en sociale cohesie gestimuleerd. Er dient aandacht te komen voor lokale producten en grondstoffen voor lagere inkomens en ouderen. Het is belangrijk dat	Clima Silva	Uw suggesties zijn waardevol en betrekken we bij het programma Groene Gezonde Structuren, die zich mede tot doel stelt om lokaal voedsel beschikbaar te stellen in pluktuinen en voedselbossen, in het bijzonder voor de kwetsbare groepen. In de omgevingsvisie beschrijven we ook de noodzaak van het verbouwen van biobased grondstoffen. We geven de voorkeur aan lokaal gebruik, daar waar de markt dit zelf kan organiseren. Besluit: geen aanpassingen

	mensen weten weer wat ze eten. Dat betekent dat ze de voedingswaarde en afkomst van hun eten kunnen herkennen.		
16m.	<p>P.51, p.52, p.53 Grootschalige en intensieve voedselproductie is niet meer van deze tijd en zeker niet van die in de toekomst. Voorstel is dat wordt opgenomen in de visie dat huidige intensieve grootschalige (voedsel)productie op dekzandbied gehandhaafd blijft, maar bij nieuwe initiatieven wordt naar andere lokaal in te passen vormen van landbouw gekeken. De termen intensief en grootschalig stroken niet met Beleidskader Provincie Noord-Brabant dat focus legt op re-rooting. De WUR heeft een toekomstbeeld neergezet waaruit twee hoofdlijnen zichtbaar worden, namelijk een re-rooting van het Nederlands Landbouw- en Voedselsysteem (niet meer maar beter), maar ook met nadrukkelijke aandacht voor de relaties tussen steden en hun achterland. Voor het toekomstbeeld 2040 zijn daaruit enkele hoofdlijnen gehaald, die hier verder worden uitgewerkt, namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slimme, circulaire en slagvaardige agrarische bedrijven; - Een innovatief en hoogwaardig ecosysteem van bedrijven en partners; - Biologische en landschap inclusieve landbouw en landschap en natuur; - Kringlooplandbouw. 	Clima Silva	<p>In Bernheze hebben we gekozen om ruimte te geven aan twee belangrijke innovaties in de landbouw. Enerzijds extensivering in met name het Peelhorst- en Beekdallandschap, anderzijds meer grootschalige en kennisintensieve landbouw in het dekzandlandschap.</p> <p>Uw visie op de toekomst van de landbouw hebben we in de twee extensiveringsgebieden een plek gegeven.</p> <p>Wij verwachten dat de komende 20 jaar deze twee vormen van landbouw naast elkaar blijven bestaan.</p> <p>Daarbij zijn we trots op onze agrariërs die vooroplopen in duurzaamheid en voedselveiligheid en toonaangevend zijn in de wereld.</p> <p>Uw suggesties betrekken we bij het programma Transitie Landbouw.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
16n.	Onderstaand (onder punt 16o. t/m 16s) vindt u passages uit de Energieagenda 2030 van de Provincie Noord-Brabant en passage uit de 80% versie partnervisie leefomgeving Bernheze 2040 (PBL 2040):	Clima Silva	Zie de reactie bij 16o t/m 16s
16o.	Energieagenda p.10-3.1 Besparen en opwekken van duurzame energie Opmerking: In de PLB 2040	Clima Silva	Wij zijn het met u eens dat besparen altijd de eerste strategie is bij het energievraagstuk. Daarom spreken we onder meer over CO2 neutraal

	<p>wordt in het algemeen met name gesproken over het opwekken van 'duurzame' energie. In de PLB 2040 mag meer aandacht worden gegeven aan het besparen of efficiënt gebruiken van energie waarbij een van de focus punten is om de koudevraag of koelingsbehoefte(het gebruik van airco's) verminderen.</p>		<p>bouwen en inrichten van bijv. woningen. De energiebehoefte voor het koelen van gebouwen is daar onderdeel van. En dat energie opwekken en opslaan lokaal kan met krachtige gemeenschappen zien wij als één van de oplossingen in de omgevingsvisie. In een programma werken we dit verder uit.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
16p.	<p>Energieagenda p.5 Om de transitie te realiseren, moeten we over van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem op een decentraal, duurzaam energiesysteem. In het nieuwe energiesysteem gaan we over op bronnen die in de meeste gevallen tijdelijker en lokaler van aard zijn. Zon- en windenergie bijvoorbeeld zijn variabel: het aanbod wisselt tussen dag en nacht, maar ook tussen seizoenen. Het systeem wordt meer aanbod gestuurd. Met flexibiliteit op het energienet is vraag-en aanbod te matchen. Een manier om die flexibiliteit te realiseren is door opslag van energie voor momenten met een lager aanbod. In dit systeem zijn bovendien veel meer verschillende, ook veelal kleinere, energieleveranciers, op wijkniveau of zelfs per huishouden. De overgang naar het nieuwe systeem verandert alle sectoren en biedt ons allemaal nieuwe kansen. Van mobiliteit (elektrisch rijden), tot wonen (over op nieuwe warmtesystemen). Hierbij beseffen we dat bepaalde systeemkeuzes nu nog niet kunnen worden gemaakt. Bijvoorbeeld als het gaat om voorsorteren op energiebronnen of -dragers (met bijbehorende infrastructuur), waarnaar nu onderzoek wordt gedaan maar waarin nog geen doorbraak is. Dit betekent dat we deze ontwikkelingen actief volgen en nog niets uitsluiten. Alle opties voor verschillende soorten</p>	Clima Silva	<p>Uw suggesties en verwijzing naar brondocumenten betrekken we graag bij de verschillende programma's die we vanaf 2024 gaan uitwerken. Dat daarbij een mix aan opwekken en opslag van energie zal ontstaan delen wij.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

<p>duurzame energiebronnen worden opgehouden. Er zal dus een mix van bronnen ontstaan. De energietransitie is een systeemtransitie die de hele maatschappij aangaat. Deze Energieagenda 2030 heeft als horizon het jaar 2030. Dat is een tussendoel op weg naar 2050. Energieagenda p.13-4.3 Slim integraal combineren Energiedoelen worden zo veel mogelijk gerealiseerd in samenhang met andere maatschappelijke opgaven, zoals mobiliteit, circulaire economie, klimaatadaptatie en stedelijke ontwikkeling, een nieuw bedrijventerrein en stedelijke transformatieopgaven. En we kijken naar het bredere energiesysteem, over grenzen heen en op verschillende schaalniveaus. Door deze integrale blik ontstaan mee koppelkansen en hierdoor ontstaat flexibiliteit voor Brabant en voor andere partners. Bijvoorbeeld het delen van het energienetwerk en de infrastructuur en het voorkomen van tijdelijke tekorten in andere gebieden buiten de provinciegrens. In veel gevallen kunnen opgaven elkaar aanvullen en versterken, met aandacht voor het volledige plaatje. En dat is wat we beogen: niet alleen een resultaat in termen van energie, maar ook in termen van bijvoorbeeld leefbaarheid, omgevingskwaliteit en een circulaire en concurrerende economie. PBL 2040 p.47We worden energieneutraal, met oog voor ons landschap * We passen hernieuwbare energiebronnen landschappelijk in*Zonnepanelen leggen we primair op daken en secundair op (landbouw)grond en zorgen vervolgens dat deze het landschap en de biodiversiteit netto versterken Opmerking: Bij toepassing van zon op (land)bouwgrond wordt de voorkeur gegeven aan multifunctioneel grond gebruik waarbij de opwekking van energie als aanvullende en ondersteunende functie wordt beschouwd.</p>		
---	--	--

	Opmerking: Er wordt actief gezocht naar alternatieven voor windenergie die beter passen in het landschap en het karakter van onze gemeente.		
16q.	PBL 2040 p.47 We verkennen alternatieven voor windenergie die beter passen in het landschap, zoals lokale energieopwekking, biogas en geothermische energie. Opmerking: Aanvullen met energie (warmte) uit compostering biomeiler	Clima Silva	<p>Er zijn veel experimentele en innovatieve vormen van energieopwekking en dat zal de komende jaren alleen maar meer toenemen.</p> <p>Met een programma duurzaamheid en energietransitie zullen we deze ontwikkelingen volgen en waar initiatiefnemers deze nieuwe vormen van energieopwekking willen starten kunnen rekenen op steun van de gemeente, mits dit ook past binnen de andere ambities uit de omgevingsvisie.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
16r.	Energieagenda p.10 3.2 Creëren eigenaarschap Als de energievoorziening iets van jezelf, je buurt of je gemeenschap is, iets waarin je zelf keuzes kunt maken, vergroot dit de betrokkenheid bij deze gezamenlijke opgave en de bereidheid om daar een steentje aan bij te dragen. In de nabije toekomst willen we naar een situatie waar consumenten maatwerkoplossingen kunnen kiezen, prijzen transparant zijn en herkomst van de gebruikte energie duidelijk is. Eigenaarschap ontstaat niet alleen door letterlijk mede-eigenaar te worden, maar ook door het maken van eigen keuzes met betrekking tot energievoorziening. PBL 2040 p.57 Bewoners moeten op gepaste manieren bij keuzes worden betrokken en moeten mogelijkheden hebben om financieel mee te profiteren van de opbrengsten. Daarom willen we vijftig procent lokaal eigendom. Opmerking: In voorgaande plannen was dat percentage veel hoger. Onder het financieel profiteren van bewoners dient als voorwaarde te worden gesteld dat een groot deel van dit percentage bewoners en burgers zijn die in	Clima Silva	<p>Wij ondersteunen het principe dat inwoners meeprofiteren van energieopwekking en zo lasten en lusten in evenwicht brengen.</p> <p>In welke mate dit geldt hangt af van de initiatiefnemer, de omvang en de locatie. Dat is dus maatwerk.</p> <p>In het programma duurzaamheid en energietransitie werken we dit uit. We betrekken u daar graag bij.</p> <p>Met betrekking tot de tekst over het meeprofiteren van bewoners wordt de tekst aangepast.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen behoudens de aanpassing genoemd bij 1b</p>

	de omgeving van de opwekking wonnen en die effect ondervinden van de energieopwekking. Dit percentage bestaat niet alleen uit grondeigenaren van de locatie waar de energie wordt opgewekt.		
16s.	<p>Energieagenda p.113.7 Innovaties van binnen en buiten Brabant adopteren We weten dat er de komende jaren nog tal van technieken en financiële, sociale en maatschappelijke systemen ontwikkeld zullen worden om de doelstellingen op het gebied van duurzame energie en CO2-reductie te bereiken. We willen als een van de eersten gebruik maken van deze innovaties, ongeacht of ze binnen of buiten Brabant zijn ontwikkeld. Ze helpen ons om de energietransitie snel, soepel en betaalbaar te doen verlopen. Daar waar het Brabantse technieken betreft, draagt dit bovendien bij aan de opschaling van de productie en daarmee aan onze economie. PBL 2040</p> <p>p.56 & 57 We zetten in op hernieuwbare energie Bernheze valt onder de Regionale Energiestrategie-regio Noordoost Brabant, waarin iedere gemeente zelf een bijdrage levert in de opwek van duurzame energie. Bernheze maakt een bijdrage van 0,06 TWh elektriciteit mogelijk. Deze bijdrage wordt tot 2030 opgewekt door een combinatie van zon op dak en zon op land. Na 2030 komt er een extra opgave vanuit het Rijk, welke (voor het grootste deel) wordt gerealiseerd door zonne-energie. We houden de optie voor windenergie open.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grootschalige, duurzame energieopwekking vereist maatwerk omdat zij het aanzien van de omgeving verandert. Lokaal draagvlak is dan ook een van de voorwaarden voor het ontwikkelen ervan. Bewoners moeten op gepaste manieren bij keuzes worden betrokken en moeten mogelijkheden hebben om financieel mee te profiteren van de opbrengsten. Daarom willen we 	Clima Silva	<p>De innovaties op het gebied van energie opwekken en opslag gaan razendsnel. De visie gaat uit van de tot nu toe bekende strategie van opwekken, distributie en opslag. Uw suggesties betrekken we graag bij het programma duurzaamheid en energietransitie.</p> <p>Dat geldt ook voor uw suggesties om zuinig en verantwoord om te gaan met water. In het programma water en riolering werken we dit verder uit.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

<p>vijftig procent lokaal eigendom</p> <p>Opmerking: Het is belangrijk om alle opties open te houden. Het is onmogelijk om in de toekomst te kijken en niet verstandig om geen rekening te houden met nieuwe duurzamere technologieën en lowtech natuurlijke alternatieven met focus op manieren om energie te besparen. De mogelijkheid om dit gemeente breedte kunnen implementeren dient open gehouden te worden. Het is niet mogelijk om in te schatten wat de toekomst brengt en welke technieken ontwikkeld worden voorbesparing, efficiënt gebruik, opwekking en opslag. Ook is niet in te schatten welke ruimte deze oplossingen nodig gaan hebben. Vanuit de Provincie worden ook kleine decentrale lokaal afgestemde oplossingen gewaardeerd. Opmerking: Mogelijke alternatieven voor lokale duurzame opslag zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Basalt accu - Zout accu - Water accu <p>PBL 2040 p.58 We creëren een duurzame en toekomstbestendige economie</p> <ul style="list-style-type: none"> - We zijn in 2040 voor 80% van aardgas los. - We investeren in hernieuwbare energie, zoals zonnepanelen, windenergie en aquathermie en de warmte-en elektrische opslag ervan - We werken aan klimaatadaptatie - Het tegen gaan van verdroging en wateroverlast heeft hierbij prioriteit in de landbouw. <p>Opmerking: Onderzocht wordt of lokaal duurzaam opgewekt biogas als duurzame lokale vervanging kan dienen</p> <p>Opmerking: We investeren in hernieuwbare energie. In welke vorm opwek, efficiënter gebruik, lokale opslag of besparing van energie zal aannemen is onbekend. Evenals het benodigde</p>		
--	--	--

	<p>ruimtegebruik. Hier zal gemeente breed flexibel mee worden omgegaan.</p> <p>Opmerking: Het tegengaan van verdroging en wateroverlast heeft prioriteit bij alle ruimtelijke omwikkeling inclusief landbouw. Het gemeentelijke beleid volgt het landelijke beleid en dat is Water en Bodem sturend.</p> <p>Opmerking: Er wordt met name bij de dekzandgronden, waterwin-en waterbeschermingsgebieden rekening met het zuinig omgaan met het gebruik van grondwater en daarmee dragen we zorg voor drinkwatervoorziening op lange en korte termijn</p>		
16t.	<p>PBL 2040 p.57 We reserveren de locatie De Bleken voor het plaatsen van een aantal windturbines, indien op middellange termijn blijkt dat zonne-energie niet voldoende hernieuwbare energie oplevert. Aanwonenden en agrariërs krijgen een aandeel in de opbrengsten van de windturbines.</p> <p>Opmerking: Niet lang geleden is door de raad met instemming van B&W aangegeven dat voordat er gebieden aangewezen worden voor windenergie er eerst een gemeentelijk beleid op wind zou worden gemaakt. Om een specifiek gebied op te nemen in de omgevingsvisie is in strijd met wat er is afgesproken en vastgelegd. In de laatste raadsvergadering waar de omgevingsvisie op de agenda stond is door de raad aangegeven dat 'De Bleken' uit de tekst gehaald zou worden. Daarnaast is vanwege de radarcirkel, de bijzondere natuur en de locatie van Sterrenwacht Halley onmogelijk om windturbines in de Bleken te realiseren.</p>	Clima Silva	<p>Zie 1a</p> <p>Besluit: aanpassen van de tekst en kaart zoals bij 1 a beschreven</p>
16u.	<p>De Rijksoverheid heeft geeft aan dat gebruik van bepaalde stoffen verboden is en dat gebruik van deze stoffen dient te worden uit gefaseerd. Om als</p>	Clima Silva	<p>De gemeente heeft geen bevoegdheden om te bepalen welke stoffen wel of niet worden gebruikt door initiatiefnemers. De rijksoverheid en de EU zijn daartoe bevoegd.</p>

<p>gemeente zorg te dragen voor een gezonde leefomgeving is het van belang om bij nieuwe ontwikkeling burgers te beschermen en te informeren over mogelijke gezondheidsrisico's. Bij het realiseren van de doelstellingen ten aanzien van duurzame energie wordt gebruik gemaakt van stoffen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SF6-> Het gas zwavelhexafluoride (SF6, een zogeheten F-gas) wordt gebruikt om schakelstations in het elektriciteitsnetwerk te isoleren (denk aan het elektriciteitshuisje om de hoek). Ook wordt het gebruikt in windturbines, halfgeleiderindustrie, elektronenmicroscopen en dubbel glas van voor 2014. Er is onrust over de milieu-en gezondheidseffecten van SF6in windturbines.SF6 heeft een aardopwarmingsvermogen (GWP) dat 23.500 tot 23.900 maal groter is dan dat van CO2. - bisfenol A (BPA) Bisfenol A (BPA (Bisphenola)) is een chemische stof die in veel producten voorkomt. BPA wordt gebruikt in plastics die worden toegepast in bijvoorbeeld bouwmaterialen, elektronica, plastic flessen, (voedsel)verpakkingsmateriaal, implantaten, infuusapparatuur en speelgoed. Daarnaast wordt BPA onder meer gebruikt als basis voor epoxy-verven en -lijmen, in bepaalde tandheelkundige materialen, in inkt en in thermisch papier waaronder kassabonnen. Het RIVM concludeert dat nieuwe wetenschappelijke inzichten voldoende aanleiding vormen om verdere aanscherping van de Europese normen te overwegen en stelt voor op korte termijn aanvullende maatregelen te treffen om blootstelling aan BPA verder te verminderen.		<p>De gemeente volgt hierin.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
---	--	---

	<p>- Neodymium.-> Wordt onder andere toegepast als grondstof voor magneten van wind turbines.</p> <p>Van belang is om bij het verlenen van de omgevingsvergunning letten op de toepassing van deze stoffen aan te geven dat het noodzakelijk is om voor alternatieven te kiezen.</p>		
16v.	<p>PBL 2040 p.59 De stikstofdepositie verminderen we...Opmerking: Daarnaast worden initiatieven om stikstof op een natuurlijke wijze te binden gestimuleerd.</p>	Clima Silva	<p>We zien diverse innovaties in de landbouw, ook wanneer het gaat om bijvoorbeeld het binden van stikstof in de mest, zodat deze niet als NH4 via de lucht verspreid. Onze agrariërs staan er om bekend dat ze innovaties benutten en ontwikkelen.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
16w.	<p>PBL 2040 p.66 Bijlage 2: Overzicht partners Opmerking: In het overzicht van partners is men IVN Bernheze en ook Sterrenwacht Halley vergeten te benoemen.</p>	Clima Silva	<p>Per abuis zijn enkele partners weggevalen uit de lijst. Excuus daarvoor.</p> <p>Besluit: Aanvullen van de lijst met partners</p> <p>De vereniging Sterrenwacht Halley en het IVN Bernheze worden toegevoegd aan de lijst op pag 172 en 173 Één keer Brabantse Milieufederatie schrappen. Deze staat per abuis twee keer in de lijst Toevoegen Heeschoap, Stichting SAAM scholen,</p>
17a.	<p>Pagina 13 Leidende principes, Middengebied Dekzand Bereikbaar, veilig, etc. Zorg bij de boer. Wat betekent dit concreet.</p>	H. W.	<p>We willen het mogelijk maken, onder voorwaarden, dat agrariërs naast of in plaats van hun bedrijf ook een zorgfunctie gaan vervullen, wanneer zij hierin markt zien. In het dekzandgebied verwachten we dat alleen boeren dit initiatief nemen, in de andere gebieden zijn dat ook andere partijen vandaar “in het groen”.</p> <p>Overigens zijn er diverse afwegingscriteria in het omgevingsplan en de omgevingsvisie die uiteindelijk bepalen of een zorgfunctie passend is op de locatie.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17b.	<p>Pagina 14 Verkeer. In al de drie gebieden wordt geen melding meer gemaakt van landbouwvoertuigen.</p>	H. W.	<p>Landbouw en landbouwtransport horen bij Bernheze. In het programma mobiliteit en infrastructuur worden we meer specifiek over de verschillende vormen van transport, in relatie tot bijv. veiligheid en milieu.</p>

	Mogen die daar dan niet meer komen?		Besluit: geen aanpassingen
17c.	Bij landbouw en economie Dekzand en middengebied. Geen nieuwe bedrijfsterreinen. Plek waar we boeren naar verplaatsen uit de twee andere. Hoe moet dit gelezen worden en is dit geen tegenstelling. Bedrijfsterreinen is dat hetzelfde als bedrijventerreinen?	H. W.	Met bedrijfsterreinen of bedrijventerreinen bedoelen we terreinen waar meerdere ondernemingen op een daartoe afgebakende oppervlakte hun bedrijf uitoefenen. Het vestigen van agrarische bedrijven vindt doorgaans plaats in en verspreid over het buitengebied op bestaande vrijgekomen agrarische bedrijfslocaties in het dekzandgebied. Besluit: geen aanpassingen behoudens de verduidelijking bij 4a
17d.	Pagina 20 We verminderen externe gezondheidsrisico's Uit berekeningen van het RIVM voor het in 2020 afgesloten Schone Lucht Akkoord (SLA) blijkt dat ongeveer 7.500 vroegtijdige sterfgevallen aan fijnstof zijn toe te schrijven. De landbouwsector is betrokken bij (ruim) de helft van de fijnstofconcentraties in Nederland Vraag: Welke acties worden ondernomen voor de andere helft van de luchtvervuiling? Grondeigenaren als Staatsbosbeheer, het Waterschap Aa en Maas, Brabants Landschap, Brabant Water, de gemeente Bernheze, Kasteel Heeswijk en ondernemers en particulieren nodigen we uit mee te werken aan een programma onder de Omgevingswet om de GGS tot stand te brengen en hierover tot een uniforme communicatie in de routeaanduiding en beeldmerk te komen. Vraag: Hoe ziet dit traject eruit? Algemene vraag. Ik mis in deze aanpak het thema veiligheid. Meer groen, meer natuur meer recreatie etc heeft tot	H. W.	De gemeente werkt mee aan het Schone Lucht Akkoord 2030. Daar wordt gewerkt aan het verminderen van alle vormen van luchtverontreiniging. De programma's gaan we in 2024 werkende weg opzetten. Dan wordt ook bekend hoe het traject er uit komt te zien. Dit is voor alle partners en de gemeente een nieuwe werkwijze, waar we vanaf 2024 ervaring in gaan opdoen. Veiligheid is in de omgevingsvisie een belangrijk thema. Initiatieven zullen op diverse aspecten worden beoordeeld. Veiligheid is er daar één van. Voor bos en natuur is bijv. brandveiligheid in beeld. Besluit: geen aanpassingen

	gevolg ook meer onveiligheidssituaties. Vanuit de gedachte de natuur geeft, de natuur neemt.		
17e.	<p>Pagina 24 We zetten steviger in op het zelforganiserend vermogen van de gemeenschap En pagina 58 De rol van de overheid wordt faciliterend, netwerkend en participierend en niet alleen kaderstellend en een nee-tenzij houding.</p> <p>Vraag Niet alleen nee-tenzij houding wat betekent dat? Op pagina 11 geeft u zelf aan. De gemeente werkt het 'ja-mits' principe hierin uit. Zet de gemeente dan ook een meer terugtrekkende beweging in? Dus minder regels vanuit de gemeente en meer aan initiatief aan de gemeenschap?</p>	H. W.	<p>Initiatieven willen we de ruimte geven. Dat is de ja. De mits betreft de voorwaarden waar een initiatief aan moet voldoen.</p> <p>De ja-mits is het centrale gedachtegoed van de Omgevingswet. We gaan de komende tijd als gemeente met initiatiefnemers oefenen hoe en wanneer we kunnen meedenken met een initiatief.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17f.	<p>Pagina 33 Op het kaartje zijn langs de A50 diverse windmolens te zien. Als ik het tenminste goed begrijp. En Pagina 47 We passen hernieuwbare energiebronnen landschappelijk in - Zonnepanelen leggen we primair op daken en secundair op (landbouw)grond en zorgen vervolgens dat deze het landschap en de biodiversiteit netto versterken -Grondgebonden zonnepanelen combineren we zoveel mogelijk met andere functies, zoals natuur en recreatie. Na 25 jaar geven wij de voorkeur aan het veranderen van de activiteit van energieopwekking met een zonnepark naar natuur.</p>	H. W.	<p>Langs de A50 staan de hoogspanningsmasten van Tennet ingetekend, geen windmolens.</p> <p>De gemeente Bernheze sorteert niet voor op de in de kamerbrief van 26 oktober 2023 genoemde aanscherping van de voorkeursvolgorde zon. De provincie Noord-Brabant heeft de aangescherpte voorkeursvolgorde zon momenteel nog niet in de provinciale verordening opgenomen en is om die reden niet in de Omgevingsvisie van de gemeente Bernheze verwerkt. De aangescherpte voorkeursvolgorde zon geldt echter niet voor o.a. combinaties van zonnepanelen met agrarische bedrijfsvoering en projecten die al in een gevorderd stadium zijn.</p> <p>Voor de reactie van het gemeente over windenergie, verwijzen we de respondent naar het besluitpunt 1a.</p> <p>Besluit: aanvullen van de tekst op pag 93</p>

	<p>Dit stelt eisen aan de inrichting van het zonnepark. - Windturbines richten we natuurinclusief in En pagina 56 Agrariërs krijgen mogelijkheden om (gedeeltelijk) energieboer te zijn in het dekzandgebied met de opwekking van zonne- en/of windenergie. De productie van duurzame energie moet passen binnen en wordt gelimiteerd door de opwekopgave van de RES. -We reserveren de locatie De Bleken voor het realiseren van windenergie, indien blijkt dat zonne-energie niet voldoende hernieuwbare energie oplevert. Aanwonenden en agrariërs krijgen een aandeel in de opbrengsten van de windturbines. o In het middengebied of rondom de kernen zijn ook kansen voor het opwekken van zonne-energie met dubbelgebruik van landbouw, natuur, waterberging, en/of recreatie. Dubbelgebruik heeft gezien de ruimtedruk de voorkeur. Vraag: Staat dit niet op gespannen voet met de landelijke politiek waar steeds meer de trend te zien is van geen windmolens meer op het land en prioritering zonnepanelen op lege daken. Dus ook geen zonnepanelen op landbouwgronden.</p>		<p>Grondgebonden zonneparken combineert de gemeente zoveel mogelijk met andere functies, zoals biodiversiteit, landbouw en recreatie. En alleen voor zover de RES opgave dit nodig acht. Bij combinaties van functies denken we bijvoorbeeld aan zonnepanelen boven een parkeerdek, in combinatie met agrarische activiteiten of op het bouwblok van een voormalige locatie van een agrarisch bedrijf.</p> <p>Besluit: aanvullen van de tekst op pag 81 punt 5 en pag 93 voorafgaand aan de zin "We geven de voorkeur aan zonnepanelen .... We staan niet meer energieopwekking toe dan nodig is.</p>
17g.	<p>Pagina 34 In het buitengebied bieden we ruimte voor kleinschalige (ecologisch en duurzame) woonlocaties en alternatieve woonvormen (zoals boerderij- en woongemeenschappen). Kleinschalige historische erven en erfgroen in het buitengebied herstellen we. En pagina 62: We zijn kritisch op het toevoegen van nieuwe bebouwing in het buitengebied Vraag</p>	H. W.	<p>Nee, ze zijn naast elkaar te hanteren. We zijn kritisch en terughoudend, maar zien ook mogelijkheden van passende en kleinschalige woonvormen in het agrarische gebied. Dat is dus maatwerk en vraagt een zorgvuldig proces.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

	Staan deze twee zaken niet in tegenspraak met elkaar?		
17h.	<p>Pagina 38</p> <p>We geven agrarische ondernemers in het dekzandgebied ruimte om te innoveren en te groeien, onder meer door een groter bouwblok, zodat stallen op een brandveilige afstand van elkaar staan. We ondersteunen vitale agrarische ondernemingen om te verplaatsen naar het dekzandgebied, zodat op de Peelhorst en in het beekdallandschap ruimte ontstaat voor natuurinclusieve landbouw of natuurbeheer en klimaatadaptief beheren door boeren.</p> <p>Vraag</p> <p>De verplaatsing van bedrijven naar dekzandgebied. Wat is daar de normgrootte van? Of zijn daar LOGS toegestaan?</p>	H. W.	<p>De 2 ha bouwblok is niet in beton gegoten. Het is wat de gemeente betreft maatwerk. De gemeente voert op dit punt per geval overleg met de provincie. De provincie kan ook niet onderbouwen waarom indertijd voor 1 ½ ha is gekozen.</p> <p>Er zijn geen normen bepaald hoe groot een bedrijf is. Van nieuwe LOG's is geen sprake. De bedrijven die verplaatsen naar het dekzandgebied maken gebruik van bestaande bouwblokken, die zijn vrijgekomen door agrariërs die stoppen. Er komen dus geen nieuwe bedrijfslocaties bij. Het is de inzet van de gemeente dat deze bedrijven gebruik maken van de meest innovatieve technieken, zodat de netto milieukwaliteit verbeterd.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen behoudens de verduidelijking bij 4a</p>
17i.	<p>Pagina 40</p> <p>Naar aanleiding van themakaartje. Pagina 44</p> <p>Met het waterschap en de provincie hebben we de potentiële waterbergingsgebieden in het landbouwgebied aangeduid, die kunnen volstromen bij wateroverlast. In het Aa-dal zijn er mogelijkheden om meer langdurig water op te vangen in bergingsvijvers, door de aanwezige leemlagen. Het waterschap onderzoekt welke kansen aanwezig zijn om hier zelfs (tijdelijke) zwemvijvers te ontwikkelen.</p>	H. W.	<p>Met het waterschap en de provincie onderzoeken we wat er nodig is om klimaatbestendig te worden als Bernheze.</p> <p>Daarbij zal ook worden bepaald hoe we met wateroverlast zullen omgaan en of er mogelijkheden zijn voor natuurlijk zwemwater.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17j.	<p>Pagina 53</p> <p>Hierbij geldt dat de transitie hand in hand gaat met grondwater peilverhogingen, dat betekent dat de teelt moet aanpassen bij het peil. Zo wordt de landbouw minder afhankelijk van beregening en grondwaterpompen. In natte tijden staan we</p>	H. W.	<p>Dit is aan het Waterschap Aa en Maas. Zij gaan over de hogere grondwaterstanden en zullen dit in samenspraak met de ondernemers doen.</p> <p>Overigens zal de grondwaterstand in alle gebieden verhoogd worden en worden maatregelen genomen om water vast te houden.</p>

	<p>tijdelijk water op graslanden toe om het grondwater aan te vullen.</p> <p>Vraag: Als ik het goed lees is dekzandgebied voorbestemd om meer water vast te houden. Veel van deze gronden zijn nu al veel te nat. Hoe wilt u de bestaanszekerheid van huidige ondernemers en beoogde ondernemers vanuit de wijstgronden waarborgen op deze te natte gronden? Ook nog gezien het uitgangspunt het water langer vast te houden</p> <p>Vraag: Is hier al een overzicht van?</p>		<p>Ook voor het aanwijzen van gebieden voor (tijdelijke) waterberging zijn het waterschap en de provincie aan zet.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17k.	<p>Pagina 51</p> <p>Naar aanleiding van kaartje</p> <p>Ik zie dat de ruimte voor intensieve grootschalige (voedsel)productie doorloopt tot en met gedeelte beoogde Heesch West.</p> <p>En ook pagina 53</p> <p>Dit kan, naast de grondgebonden vormen, ook (biologische) verticale landbouw zijn, die bijvoorbeeld op bedrijventerreinen een plek vindt. Betekent dit dat er bedrijven toegestaan kunnen worden die bv in flatbouw bij gaan dragen aan de (voedsel) productie? En wat moet ik me daar concreet bij gaan voorstellen?</p>	H. W.	<p>Wanneer zich een ondernemer aandient voor verticale landbouw dan is Heesch-West een optie om zich te vestigen. We zien geen mogelijkheden hiervoor in het buitengebied.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17l.	<p>Pagina 64</p> <p>Het ontwikkelen van cultuurhistorische buitenplaatsen waar we functies combineren, zoals de Berkt en Kasteel Heeswijk</p> <p>Vraag</p> <p>Deze gele arcering loopt ook over landgoed de Berkt met zijn uitlopers. Is dit niet erg tegenstrijdig met bestemming van de Berkt en zijn omgeving?</p>	H. W.	<p>De gele arcering rondom Heesch heeft tot doel meer ruimte te geven aan extensievere vormen van landbouw, groen en gezondheid en natuur. De waarden van De Berkt kunnen zo eerder versterkt dan aangetast worden.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17m	<p>Pagina 54</p> <p>In de landbouwgebieden in het dekzandgebied is binnen de wettelijke milieunormen meer mogelijk.</p> <p>Vraag</p>	H. W.	<p>Bijv. een groter bouwblok dan tot nu toe is toegestaan.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

	Waar moet ik dan concreet aan denken. Graag een voorbeeld.		
17n.	<p>Pagina 56</p> <p>Perceelsgrenzen, oevers en randen van waterlopen vormen een ecologisch netwerk in 2030, waar agrariërs van de provincie een redelijke vergoeding voor krijgen om deze klimaatbewust en ecologisch te beheren.</p> <p>Vraag</p> <p>Is dit een hoop of is dit concreet door de provincie toegezegd?</p>	H. W.	<p>Er bestaan al subsidieregelingen voor lijnvormige landschapselementen. Vanuit het rijk en de EU zijn ook financiën aangekondigd. Het wachten is nu op de vertaling naar landelijke en provinciale subsidieregels. Onlangs is ook vanuit het GLB een hectarebijdrage bepaald.</p> <p>De verwachting is dus dat er meer mogelijkheden komen voor agrariërs om met een redelijke vergoeding te kunnen bijdragen aan het behoud en herstel van het landschap.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17o.	<p>Algemeen</p> <p>Ik zie in de omgevingsvisie vooral een beweging vanuit de kernen naar het buitengebied. En nagenoeg geen beweging van buitengebied naar de kernen toe. Bv. De kernen worden uitstekend schoongehouden en regelmatig gemaaid. Prima. Houden zo. Maar in dit voorbeeld is er nog een hoop te winnen in het buitengebied. Acties worden vaak pas ingezet na meldingen. Bv bij zwerfafval, bijhouden zandpaden, doorgangen vrijhouden, maaien van wandelroutes, etc.</p>	H. W.	<p>In het programma GGS zullen we het beheer en onderhoud van het buitengebied verder uitwerken. Het GroenStructuurPlan vormt daar al een groot onderdeel van.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
17p.	<p>Met betrekking tot de MER/OER:</p> <p>Pagina 21</p> <p>5.2 Beoordelingskader en wijze van beoordelen</p> <p>Dit beoordelingskader is nogal vrijblijvend geformuleerd. Betekent dit dat einddoel is welke in de landelijke regelingen zijn vastgelegd?</p> <p>Waterkwaliteit: Hier wordt helemaal niet gesproken van wat er via overstorten in het oppervlaktewater terecht komt. En de vervuiling via de overstorten is vlgs mij minstens zo groot als welke via de landbouw daar terecht komt</p> <p>Afval. Terugdringing van afval. Ik schat zo in dat er</p>	H. W.	<p>Het beoordelingskader is met de NRD eerder door de gemeente vastgesteld, na een ter inzage legging.</p> <p>De problematiek van riooloverstorten heeft onze volle aandacht en is in de omgevingsvisie voorzien van urgentie.</p> <p>Afval in het buitengebied heeft onze aandacht bij beheer en onderhoud in het kader van het Groenstructuurplan en het te vernieuwen afvalbeleid.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>

	nogal wat (illegaal) afval uit de kernen komt in buitengebied. Welke acties heeft men hier voor ogen?		
17q.	Bij leefbare kernen. Mobiliteit. Welke (dwingende) acties heeft men voor ogen om gemotoriseerde mobiliteit aan banden te leggen? Te denken valt aan betalend parkeren?	H. W.	Het terugdringen van gemotoriseerd verkeer in de kernen werken we uit in het programma mobiliteit en infrastructuur. Besluit: geen aanpassingen
18.	Het hele OmgevingsEffectRapportage-concept is wat mij betreft een gekleurde rapportage. <ul style="list-style-type: none"> • Meer bossen aanplanten en ecologische verbindingzones verstevigen • Natuurinclusief en biobased bouwen (meer dan 30%, anders volstaat het niet) • Geen landbouw of industrie op en om waterwingebieden • Boeren helpen de bedrijfsvoering in hoog tempo te vergroenen • Handhaving op wetgeving: geen gif, extra mest uitrijden, verbreden akkers op publiek domein, afval dumpen • Geen grote infrastructurele oplossingen bedenken maar haventjes maken, waardoor verkeer vertraagt en socialer gedrag gaat vertonen • Geen commerciële belangen van windmolen- en zonneparken leidend laten zijn maar maatwerk verrichten. Daarbij altijd natuur voorrang verlenen. Zonnepanelen kunnen op daken. • En vooral: consuminderen! <p>De kwaliteit van de lucht, de bodem en het water moet verbeteren. Wanneer ik naar de kaart van Bernheze kijk, zie ik dat het dekzandgebied in en rondom Loosbroek het grootst is ingetekend. Zo is</p>	N. v. H.	Uw zorgen over de toekomst en de keuzen die wij vandaag maken is precies de reden waarom we een omgevingsvisie voor de komende 20 jaar maken. Wij zijn van mening dat we met deze omgevingsvisie recht hebben gedaan aan de belangen en wensen van onze partnerorganisaties, inwoners en ondernemers. Geen enkele partij heeft al hun wensen verzilverd zien worden. Uw wens naar betekenis economie is een fundamentele stelselwijziging die de bevoegdheden van de gemeente overstijgt. Maar we durven wel te zeggen dat we met deze omgevingsvisie, niet alleen naar economische voordelen hebben gekeken maar het perspectief van de Brede Welvaart en de Duurzame Ontwikkelings Doelen (SDG) voor ogen hebben. In het dekzandgebied hebben we inderdaad gekozen voor een ontwikkeling die de innovaties in onze sterke agrarische sector ondersteunen. Daarentegen hebben we voor de twee andere deelgebieden gekozen voor een extensiveringsstrategie, die beter past bij uw visie op de toekomst. Wij denken dat beide strategieën de komende decennia naast elkaar blijven bestaan. Besluit: geen aanpassingen

	<p>de escape om de omgeving van Loosbroek, het hart van Bernheze, in te zetten om zo op de oude manier van denken en handelen door te gaan, veel te makkelijk.</p> <p>En nu hoor ik het hardop denken dat de economie zal vallen. Dat klopt. Linksom of rechtsom is dat precies wat er gaat gebeuren. De kapitalistische manier van denken, dat uitgaat van permanente groei en winstmaximalisatie, is aan het einde van zijn Latijn. We zullen ons moeten bewegen naar een betekenis-economie. Voor onze welvaart, welzijn en welbevinden zijn we afhankelijk van een gezonde interactie tussen al het leven op aarde. We zijn onderdeel van de natuur en we dienen ons aan te passen.</p> <p>Het goede nieuws is: dat kunnen wij. De mens is een zeer adaptieve soort. Bewijzen zijn daarvan genoeg.</p> <p>Bernheze is een gemiddeld kleine gemeente. Het zou mij verheugen wanneer we lieten zien waar we groot in kunnen zijn. Dat we een statement maken door de koe nu bij de horens te pakken en oprecht voor de gezonde groene keuzes te gaan. Niet voor jou of mij, maar voor onze kinderen en generaties ver na ons.</p>		
19.	<p>De concept-omgevingsvisie is een lijvig en in veel opzichten een positieve visie op de toekomst in Bernheze. Bijna een land van melk en honing met voor ieder wat wils, maar dan vooral voor mens en natuur in het Peelhorst- en Beekdalgebied. Daar komen alle positieve plannen samen, de dekzandgronden komen er veel bekaaid van af. In het zogenoemde middengebied (=dekzandgronden) is wèl ruimte voor zonneparken</p>	A. v. Z.	<p>De gemeente Bernheze ziet vooral veel kansen, waarbij zowel de maatschappelijke doelen de ruimte krijgen als de agrariër die bijdraagt aan de voedselzekerheid en op een kennisintensieve manier voedsel levert.</p> <p>Het dekzandgebied is vanuit bodem en water sturend de beste plek voor de grootschalige en innovatieve landbouw. We gaan er echter vanuit dat de innovaties (al dan niet afgedwongen door aangescherpte regelgeving) er toe leiden dat de omgevingskwaliteit in het dekzandgebied de komende jaren zal verbeteren.</p>

<p>en indien nodig voor windenergie, ook kunnen agrarische ondernemers verhuisd worden naar het dekzandgebied om te innoveren en te groeien o.a. door hen een groter bouwblok te geven zodat in de Peelhorst en in het Beekdalgebied ruimte ontstaat voor natuurinclusieve landbouw of natuurbeheer op een klimaatadaptieve manier. Waarom niet ook op de dekzandgronden natuurinclusieve landbouw op een klimaatadaptieve manier? Juist bij een verhuizing van een bedrijf kan er ook een andere bedrijfsvoering ingezet worden al dan niet met ondersteuning. Extra druk op de natuur kunnen ook de dekzandgronden niet hebben.</p> <p>Zo staat er op pagina 84: Activiteiten als bouwen, windenergie, zonneparken en andere activiteiten die de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit verminderen zijn in het buitengebied van het hele Beekdallandschap en de Peelhorst niet meer wenselijk. Mag de kwaliteit van de dekzandgronden dan wel aangetast worden?? Er is in de omgevingsvisie t.a.v. de dekzandgronden één gebied wat meermaals genoemd wordt, namelijk De Bleken. In dat gebied kan van alles, van wateropslag tot verdienmodel voor opwekken van windenergie, maar de dassen trek- en weidevogels in dit gebied dan?? En de donkerte die zo gewaardeerd wordt, hoe wordt die hier dan beschermd?? De sterrenwacht Halley, veel mensen en dieren genieten van de donkerte, maar de komst van windturbines zorgt voor mens en dier en wetenschappers dan voor veel onwenselijke lichtvervuiling. En De Grote Wetering? De Bleken grenst hieraan, de oevers worden op dit moment dusdanig aangepast dat de meanderende oevers en poelen de natuur versterken om de ecologische zones van Den Bosch en Bernheze te verbinden en de biodiversiteit te verbeteren.</p>		<p>Er komen geen nieuwe agrarische bedrijfslocaties bij in het dekzandgebied, maar de bestaande agrarische bedrijfslocaties bieden we de ruimte om verder te ontwikkelen. Op deze locaties kunnen zich ook bedrijven vestigen uit het beekdallandschap en de Peelhorst.</p> <p>We sluiten niet uit dat, wanneer de markt daar om vraagt, dat er ook in het dekzandgebied meer bedrijven natuurinclusief worden. Dat is echter de keus van de ondernemer zelf.</p> <p>Ook in het dekzandgebied beschermen we de bestaande landschaps- en natuurwaarden en verwachten we dat er mogelijkheden ontstaan dat agrariërs het landschap kunnen herstellen, indien zich hiervoor een verdienmodel zich aandient.</p> <p>Het zoekgebied voor windmolens in de Bleken is inmiddels verwijderd uit deze omgevingsvisie.</p> <p>De waarde van donkerte is in de omgevingsvisie beschreven op drie pagina's.</p> <p>De gemeente is er van overtuigd dat ook in het dekzandgebied de omgevingskwaliteit de komende jaren zal toenemen.</p> <p>Besluit: geen aanpassingen</p>
--	--	---

	<p>Eventuele windturbines zorgen voor een ernstige vervuiling van de omgeving en dus ook van het water (Bisfenol A Windwiki.nl of dwarsliggers.eu). Op pagina 44 staat te lezen: we zetten in op een goede waterkwaliteit in sloten, beken en ander oppervlaktewater. Op pagina 81 staat: voor de drinkwatervoorziening, het waterwingebied en het grondwaterbeschermingsgebied hanteren we in Bernheze het voorzorgsprincipe dwz geen enkele activiteit toestaan die de drinkwatervoorziening in gevaar kan brengen, bij twijfels of gebrek aan kennis niet toestaan. De Grote wetering loopt langs/door die gebieden?? Geen windturbines dus in de Bleken??</p> <p>Kortom een groot aantal twijfels ten aanzien van de plannen met het middengebied ook wel de dekzandgronden en dan met name over het gebied De Bleken.</p> <p>Hoe garandeert het college van burgemeester en wethouders dat de kwaliteit van de dekzandgronden en het drinkwater niet wordt aangetast en het karakter van dit unieke gebied, met zijn donkerte, zijn dassenburchten, zijn weiden trekvogels en de aangrenzende Grote Wetering, in de toekomst behouden blijft?</p>		
20.	<p>De Omgevingsvisie Bernheze kijkt “vooruit naar het jaar 2040, met een doorkijk naar 2050” en er staat vermeld “de bestaande bedrijfsterreinen volstaan en maken we indien nodig alleen meer geschikt voor lokale bedrijvigheid”.</p> <p>De huidige lokale bedrijventerreinen zitten echter al vol of binnenkort vol gezien de grote vraag naar</p>	<p>Samenwerkende Ondernemersverenigingen Bernheze</p>	<p>In Bernheze geven we het prettig wonen en leven prioriteit. Daarnaast koesteren we onze lokale ondernemers.</p> <p>Het blijkt dat er veel bedrijven uit de provincie of zelfs ver daarbuiten zich willen vestigen in Bernheze, indien nieuwe bedrijfslocaties worden ontwikkeld.</p> <p>De huidige regelgeving maakt dat mogelijk, omdat we doorgaans geen voorrang mogen verlenen aan lokale ondernemers en we hier dus slechts</p>

<p>bedrijfskavels. Op nieuwe regionale bedrijventerreinen na Heesch-West hoeven we niet te rekenen. Ook het “meer geschikt maken voor lokale bedrijvigheid” zal mede om die reden alleen een beperkt effect hebben op de korte termijn.</p> <p>Binnen Bernheze moet ruimte komen om de autonome groei van de lokale bedrijvigheid op de langere termijn op te vangen. Het is verstandig om, mede gezien de doorlooptijd van procedures, nu al te kijken naar gebieden waar bedrijvigheid in de toekomst kan plaatsvinden. Deze gebieden kunnen dan vervolgens vraaggericht worden ontwikkeld.</p> <p>Bedrijven zijn belangrijk voor de gemeente. Zij zorgen voor een levendige gemeente met voldoende voorzieningen en dragen bij aan de lokale economische ontwikkeling op allerlei vlak. Bedrijven zorgen ervoor dat een gemeente leefbaar is én blijft door bijvoorbeeld sponsoring van diverse activiteiten en verenigingen. Het aandeel wat bedrijven hebben in de leefbaarheid mag zeker niet minder zijn in 2040-2050.</p>		<p>beperkt op kunnen sturen.</p> <p>Daarom kiezen we voor maatwerkoplossingen en richten we ons vraaggericht op ons lokale MKB.</p> <p>Besluit: de tekst als volgt aan te passen In groene tabel op blz. 43 onder ‘dekzandlandschap’ het schrappen van de tekst “Geen nieuwe bedrijventerreinen”.</p> <p>In de managementsamenvatting de tekst “De bestaande bedrijfsterreinen volstaan en maken we indien nodig alleen meer geschikt voor lokale bedrijvigheid. Regionale bedrijventerreinen zijn na Heesch West niet meer wenselijk” schrappen en vervangen door tekst o.b.v. het op blz. 108 genoemde: “Na Heesch-West geven we geen ruimte aan nieuwe grote regionale bedrijventerreinen waar XXL-logistiek en zware industrie zich kan vestigen. We richten ons op het principe van vraaggericht ontwikkelen voor ons lokale MKB”.</p>
---	--	--